

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

Diplomová práce

**Exekuční postih obchodního podílu společníka ve
společnosti s ručením omezeným a družstevního
podílu člena družstva a jeho následky.**

Michal Rošer

Plzeň 2014

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ
Katedra občanského práva

Studijní program: Právo a právní věda (M6805)

Obor: Právo (6805T003)

Vedoucí práce: JUDr. Jitka Wolfová

Diplomová práce

**Exekuční postih obchodního podílu společníka ve
společnosti s ručením omezeným a družstevního
podílu člena družstva a jeho následky.**

Michal Rošer

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 20. března 2014

.....
Michal Rošer

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu mé práce
JUDr. Jitce Wolfové za odborné vedení, cenné připomínky a
ochotnou pomoc při zpracování této práce.

OBSAH

1	ÚVOD.....	1
2	HISTORICKÝ EXKURS A PRÁVNÍ KOMPARACE	3
2.1	HISTORICKÝ VÝVOJ PRÁVNÍ PROBLEMATIKY NA NAŠEM ÚZEMÍ.....	3
2.1.1	Historický vývoj právní problematiky před rokem 1918	3
2.1.2	Historický vývoj právní problematiky po roce 1918.....	4
2.1.3	Historický vývoj právní problematiky po roce 1989	5
2.2	POROVNÁNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVY S NĚMECKÝM PRÁVEM.....	8
3	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA A PRINCIPY EXEKUCE, PRÁVNÍ ÚPRAVA EXEKUCE.....	12
3.1	CHARAKTERISTIKA A ZÁKLADNÍ POJMY	12
3.1.1	Charakteristika exekuce.....	12
3.1.2	Základní pojmy.....	12
3.1.2.1	Soudní exekutor	12
3.1.2.2	Exekutorský úřad	13
3.1.2.3	Účastníci exekučního řízení	14
3.1.2.4	Exekuční titul	15
3.1.2.5	Exekuční návrh	16
3.1.2.6	Exekuční příkaz.....	18
3.1.2.7	Příkaz k úhradě nákladů exekuce	19
3.2	PŘEDMĚT A PRINCIPY PRÁVNÍ ÚPRAVY	21
3.2.1	Předmět právní úpravy.....	21
3.2.2	Principy právní úpravy	22
3.2.2.1	Principy vycházející z práva na spravedlivý proces.....	23
3.2.2.1.1	Nezávislost a nestrannost soudů a soudců.....	23
3.2.2.1.2	Princip zákonného soudu a soudce	23
3.2.2.1.3	Princip veřejnosti.....	24
3.2.2.1.4	Princip ústnosti a přímosti.....	25
3.2.2.1.5	Princip hospodárnosti	25
3.2.2.1.6	Principy civilního procesu.....	25
3.2.2.1.7	Princip dispoziční a princip oficiality.....	25
3.2.2.1.8	Princip projednací a vyšetřovací	26
3.2.2.1.9	Princip volného hodnocení důkazů a princip legální důkazní teorie	26
3.2.2.1.10	Princip materiální a formální pravdy.....	26
3.3	PŘEHLED PRÁVNÍ ÚPRAVY	27
3.3.1	Exekuční řád.....	27
3.3.2	Občanský soudní řád	29
3.3.3	zák. č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí	29
3.3.4	Vyhláška č. 418/2001 Sb.....	29
3.3.5	Vyhláška č. 330/2001 Sb., tzv. exekutorský tarif.....	29
3.3.6	Vyhláška č. 177/1996 Sb., advokátní tarif.....	30
3.3.7	Kancelářský řád pro soudní exekutory	30
4	ÚVODNÍ VÝKLAD – POJEM OBCHODNÍ PODÍL SPOLEČNÍKA VE SPOLEČNOSTI S RUČENÍM OMEZENÝM, PRÁVA SPOJENÁ S ČLENSTVÍM V DRUŽSTVU	31
4.1	POJEM OBCHODNÍ PODÍL SPOLEČNÍKA VE SPOLEČNOSTI S RUČENÍM OMEZENÝM	31
4.2	PRÁVA SPOJENÁ S ČLENSTVÍM V DRUŽSTVU.....	32
5	EXEKUČNÍ POSTIH OBCHODNÍHO PODÍLU SPOLEČNÍKA VE SPOLEČNOSTI S RUČENÍM OMEZENÝM A JEHO NÁSLEDKY	33
5.1	PŘEHLED A VÝVOJ PRÁVNÍ ÚPRAVY.....	34
5.2	ZÁNİK OBCHODNÍHO PODÍLU SPOLEČNÍKA VE SPOLEČNOSTI S RUČENÍM OMEZENÝM V SOUVISLOSTI S EXEKUČNÍM POSTIHEM – STAV DO ROKU 2012	35
5.3	PRÁVNÍ ÚPRAVA PO ROCE 2013.....	40

6	EXEKUČNÍ POSTIH DRUŽSTEVNÍHO PODÍLU ČLENA DRUŽSTVA A JEHO NÁSLEDKY	47
6.1	PŘEHLED A VÝVOJ PRÁVNÍ ÚPRAVY	47
6.2	ZÁNİK DRUŽSTEVNÍHO PODÍLU ČLENA DRUŽSTVA A JEHO NÁSLEDKY V SOUVISLOSTI S EXEKUČNÍM POSTIHEM – STAV DO ROKU 2012.....	48
6.3	PRÁVNÍ ÚPRAVA PO ROCE 2013.....	50
7	VYBRANÉ AKTUÁLNÍ PROBLÉMY	57
7.1	NEJČASTĚJŠÍ PRAKTICKÉ PROBLÉMY	57
7.1.1	Problémy s aplikací přechodných ustanovení k novele č. 396/2012 Sb. a následné novele č. 303/2013 Sb.	57
7.1.2	Potíže s vyhledáním členského podílu v družstvu	59
7.1.3	Problémy při postihu obchodního podílu povinného ve společnosti s ručením omezeným v případě tzv. jednomužné s.r.o.	60
7.2	ROZBOR JUDIKATURY	61
7.2.1	Judikatura k právní úpravě platné do 31. 12. 2000.....	61
7.2.2	Judikatura k právní úpravě platné od po 1. 1. 2001 do současnosti	62
7.2.3	Shrnutí vybrané judikatury	64
	ZÁVĚR	66
	RESUMÉ	70
	SEZNAM LITERATURY A ZDROJŮ	71

SEZNAM ZKRATEK

Exekuční řád-	zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů
O. s. ř.-	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
Notářský řád-	zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti
Exekutorský tarif-	vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem
Advokátní tarif-	vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb
ZOK-	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech
NOZ-	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Obchodní zákoník-	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
Trestní zákoník-	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
z.-	zákon
č.-	číslo
resp.-	respektive
sp. zn.-	spisová značka
Sb.-	Sbírka zákonů

1 ÚVOD

Exekuční právo je součástí občanského práva. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (dále jen „exekuční řád“) nabył účinnosti dne 1. 5. 2001 a právě tímto zákonem byl do českého právního řádu znovu zaveden pojem exekuce a exekučního řízení. Jedná se tedy o poměrně novou právní úpravu a jako taková se také stále vyvíjí, čemuž odpovídá již více než třicet novelizací exekučního řádu od roku 2001. Z tohoto důvodu jsem se rozhodl věnovat se ve své diplomové práci právě této oblasti práva, když se jedná o oblast nesporně velice zajímavou, neustále se měnící a perspektivní pro budoucí možné uplatnění.

Exekuční právo, ač se tak při zbežném pohledu nejeví, je značně rozsáhlou problematikou, neboť upravuje nejen zahájení, provádění a ukončení exekuce, nýbrž také jednotlivé způsoby provedení exekuce na peněžité a nepeněžité plnění. Rozhodl jsem se proto ve své diplomové práci věnovat pouze jednomu konkrétnímu způsobu vedení exekuce na peněžité plnění tak, abych se mohl podrobněji zaměřit na vybranou oblast právní úpravy, aniž by se při širším pojetí stala práce buď příliš obsáhlou, nebo příliš obecnou. Vybral jsem si exekuční postih obchodního podílu společníka ve společnosti s ručením omezeným a družstevního podílu člena družstva a jeho následky.

Ve své diplomové práci se zaměřím zejména na základní charakteristiku a pojmy exekučního řízení, dále na změnu exekučního práva po novele exekučního řádu provedené zákonem č. 428/2011 Sb. a č. 396/2012 Sb., účinné od 1. 1. 2013 a samozřejmě také na samotnou právní úpravu obchodního podílu společníka ve společnosti s ručením omezením a družstevního podílu člena družstva v návaznosti na jejich exekuční postih.

Ve druhé kapitole se budu věnovat historickému vývoji výkonu rozhodnutí, resp. exekucí na našem území, a také porovnání české právní úpravy exekucí s právní úpravou německou, kterou jsem si při možnosti volby mezi rakouskou a německou právní úpravou vybral.

Ve třetí kapitole pojednám o základních charakteristikách a principech exekuce a základních pojmech vztahujících se k exekucím. Zaměřím se i na již zmiňovanou komparaci úpravy exekucí před a po novele exekučního řádu provedené zákonem č. 428/2011 Sb. a č. 396/2012 Sb. a dalších právních předpisů souvisejících s exekučním právem, zejména na zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, zákon č. 119/2001 Sb.,

kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, a vyhlášku č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem.

Jelikož se ve své diplomové práci budu zabývat exekucí obchodního podílu společníka ve společnosti s ručením omezeným a družstevního podílu člena družstva, vyložím ve čtvrté kapitole pojem obou těchto institutů a také práva společníků s nimi spojená.

V páté kapitole se již zaměřím na konkrétní průběh exekučního řízení a budu se zabývat zánikem účasti společníka ve společnosti v souvislosti s postihem obchodního podílu společníka ve společnosti s ručením omezeným a jeho následky. Pokusím se komparovat postih podílu jak dle právní úpravy účinné do 31. 12. 2012, tak i po 1. 1. 2013.

Obsah šesté kapitoly bude podobný jako u kapitoly páté s tím rozdílem, že se zaměřím na postih družstevního podílu člena družstva, jeho následky a srovnání právní úpravy před a po novele č. 428/2011 Sb. a č. 396/2012 Sb.

V sedmé kapitole se budu potýkat s vybranými problémy dané problematiky, které přináší praxe, a také rozborem související judikatury.

V závěru mé práce kriticky zhodnotím současnou právní úpravu exekučního postihu obchodního podílu společníka ve společnosti s ručením omezeným a družstevního podílu člena družstva a jeho následky. Pokusím se také navrhnout své řešení problematiky *de lege ferenda*.

2 HISTORICKÝ EXKURS A PRÁVNÍ KOMPARACE

2.1 HISTORICKÝ VÝVOJ PRÁVNÍ PROBLEMATIKY NA NAŠEM ÚZEMÍ

2.1.1 HISTORICKÝ VÝVOJ PRÁVNÍ PROBLEMATIKY PŘED ROKEM 1918

Exekuční řízení bylo na našem území upraveno již v období středověku. Stejně jako celé soudní řízení bylo ovládáno zásadou formálnosti. Novou a zajímavější etapou exekučního práva je období vlády císaře Josefa II. Ten v roce 1781 vydal obecní soudní řád, který na našem území platil až do roku 1895. Na rozdíl od středověké úpravy se civilní řízení začalo řídit zásadou dispoziční a projednací. Celý civilní proces začal důsledně vycházet ze zásady rovnosti stran před soudem.¹ Ačkoliv josefínský občanský soudní řád platil na našem území téměř sto let, přece jen docházelo k některým dílčím změnám v úpravě exekučního práva. Tak například v roce 1873 bylo zavedeno tzv. upomínkové řízení, které umožňovalo na základě neformální žádosti uložit žadatelovu odpůrci bez jeho slyšení platebním rozkazem, aby žadatelovi do čtrnácti dnů zaplatil jeho peněžitou pohledávku, resp. vydal určitou zastupitelnou movitost, anebo podal proti rozkazu odpor, v důsledku něhož se rozkaz zruší.² Pro sociálně slabší vrstvy obyvatelstva měly význam nové exekuční předpisy umožňující vyloučení řady movitých věcí a zákaz exekvovat odděleně příslušenství nemovitosti. Stejný význam měly předpisy vylučující z exekuce plat a jiné služební příjmy nepřesahující ročně zákonem stanovenou částku. Účinnost tohoto omezení exekuce nebylo možné vyloučit úmluvou ani jiným právním jednáním.³

Dalším významným mezníkem ve vývoji exekučního práva, resp. celého procesního práva, byl rok 1895, kdy byl vydán nový exekuční řád s uvozovacím zákonem, který se stal účinným 1. ledna 1898. V tomto roce byla vydána také řada dalších předpisů upravujících jednotlivá stádia civilního řízení a organizaci a složení soudů, jako například

---

¹ SCHELLE, Karel, Jr KAREL SCHELLE a Ilona SCHELLEOVA. *Zwangsvollstreckungsrecht in der Tschechischen Republik*. 1. Aufl. München: GRIN-Verl. ISBN 36-407-9721-3. s. 21

² SCHELLE, Karel, Jr KAREL SCHELLE a Ilona SCHELLEOVA. *Zwangsvollstreckungsrecht in der Tschechischen Republik*. 1. Aufl. München: GRIN-Verl. ISBN 36-407-9721-3. s. 22

³ SCHELLE, Karel, Jr KAREL SCHELLE a Ilona SCHELLEOVA. *Zwangsvollstreckungsrecht in der Tschechischen Republik*. 1. Aufl. München: GRIN-Verl. ISBN 36-407-9721-3. 22

tzv. jurisdikční norma či nový civilní soudní řád.⁴ Exekuční řízení se i nadále řídilo zásadou legálního pořádku. Tato zásada znamená, že řízení se rozpadá do určitých stádií, v nichž je nutno provést vždy ty úkony, pro něž je procesní stádium určeno, pod sankcí prekluze.⁵

2.1.2 HISTORICKÝ VÝVOJ PRÁVNÍ PROBLEMATIKY PO ROCE 1918

Dne 28. 10. 1918 vznikla samostatná Československá republika, jejímž prvním zákonem byl zák. č. 11/1918 Sb. z. a. n., o zřízení samostatného státu československého, jímž byl mimo jiné převzat rakouský právní řád pro území českých zemí, a uherský právní řád pro území Slovenska a Podkarpatské Rusi. V právním řádu nově vzniklého státu nastal právní dualismus, který se samozřejmě týkal také oblasti práva procesního.

Na sjednocení civilního procesu pro celý československý stát se začalo pracovat v roce 1922. V roce 1928 byla vytvořena osnova nového procesního kodexu, jehož definitivní text byl hotov roku 1931 a uveřejněn pod názvem Návrh zákona o soudní příslušnosti a civilního řádu soudního.⁶ V roce 1934 byla připravena osnova také pro nový exekuční zákon, který vycházel především z rakouské právní úpravy a z novějších československých předpisů. Osnova však měla stejný osud jako ostatní kodexy připravované po vzniku samostatného státu. Do konce první republiky se ji v parlamentu nepodařilo prosadit a následující historické události již její přijetí neumožnily.⁷

Po skončení druhé světové války nadále platil na území Československa právní řád prvorepublikový. Ke změně došlo přijetím Ústavy 9. května po tzv. Vítězném únoru na 114. schůzi personálně prořídlého Ústavodárného národního shromáždění dne 9. května 1948.⁸ Byla vyhlášena tzv. právnícká dvouletka, v rámci níž mělo ministerstvo spravedlnosti za úkol zlikvidovat dosavadní právní řád a vytvořit základy tzv. socialistického právního řádu. Nová právní úprava občanského soudního řízení byla obsažena v zákoně č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních (Občanský

---

⁴ SCHELLE, Karel, Jr KAREL SCHELLE a Ilona SCHELLEOVA. *Zwangsvollstreckungsrecht in der Tschechischen Republik*. 1. Aufl. München: GRIN-Verl. ISBN 36-407-9721-3. s. 22

⁵ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 82

⁶ SCHELLE, Karel, Jr KAREL SCHELLE a Ilona SCHELLEOVA. *Zwangsvollstreckungsrecht in der Tschechischen Republik*. 1. Aufl. München: GRIN-Verl. ISBN 36-407-9721-3., s. 22

⁷ SCHELLE, Karel, Jr KAREL SCHELLE a Ilona SCHELLEOVA. *Zwangsvollstreckungsrecht in der Tschechischen Republik*. 1. Aufl. München: GRIN-Verl. ISBN 36-407-9721-3. 23

⁸ Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Ústava Československé republiky [online]. c2013 [citováno 3. 01. 2014]. Dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=%C3%9Astava_%C4%8Ceskoslovensk%C3%A9_republiky&oldid=10994019>>

soudní řád), jež nabyt účinnosti 1. ledna 1950.⁹ Celé civilní soudní řízení bylo uceleno do jednoho kodexu, a to včetně úpravy exekučního práva. Exekuce byly obsaženy v části třetí zák. č. 142/1950 Sb., rozděleny do čtyř hlav a upraveny v 178 paragrafech.

Občanský soudní řád z roku 1950 byl nahrazen novým civilněprávním kodexem vydaným v roce 1963. Jednalo se o zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, který nabyt účinnosti dne 1. 4. 1964 a s mnoha novelizacemi je platný do současnosti.

2.1.3 HISTORICKÝ VÝVOJ PRÁVNÍ PROBLEMATIKY PO ROCE 1989

Občanský soudní řád z roku 1963 prošel složitým vývojem, byl mnohokrát doplněn a zásadně novelizován. Exekučního řízení se však dotkly až změny zakotvené v novele občanského soudního řádu publikované pod č. 519/1991 Sb., s účinností od 1. 1. 1992, kterou byly znovu v souladu s ideou návratu k institutům předsocialistickým a v souladu s potřebami měnících se ekonomických vztahů do právního řádu zavedeny instituty dražby při prodeji věcí movitých i nemovitých či soudcovského zástavního práva.¹⁰ Exekuce byla i nadále označována termínem „výkon rozhodnutí“ a upravena v části šesté občanského soudního řádu. Zde je právní úprava výkonu rozhodnutí obsažena dodnes.

Provádění výkonů rozhodnutí soudy však mělo a stále ještě má své těžkosti. Vymahatelnost práva byla na přelomu tisíciletí již zcela katastrofální, a to zejména co se efektivity a délky řízení týkalo. Úspěšnost vymahatelnosti pohledávek výkonem rozhodnutí činila 3 %. Procesní předpisy při soudním výkonu rozhodnutí navíc byly nedostačující a obecně nepraktické, když například věřitel jako soukromá osoba, většinou bez přístupu k neveřejným registrům a informacím o pobytu a majetku dlužníka, byl povinen sám označit způsob výkonu rozhodnutí, tedy vlastně majetek dlužníka. Základní problémy soudního výkonu rozhodnutí byly jasné – přetíženost, celková těžkopádnost státního aparátu a především nedostatek motivace vykonavatelů a soudů na rychlosti a efektivitě postupu v konkrétních případech.¹¹

Alarmující neefektivnost vymáhání pohledávek prostřednictvím soudů vedla k zavedení institutu exekuce a soudního exekutora do českého právního řádu. Stalo se tak zákonem č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)

---

⁹ SCHELLE, Karel, Jr KAREL SCHELLE a Ilona SCHELLEOVA. *Zwangsvollstreckungsrecht in der Tschechischen Republik*. 1. Aufl. München: GRIN-Verl. ISBN 36-407-9721-3. s. 23

¹⁰ SCHELLE, Karel, Jr KAREL SCHELLE a Ilona SCHELLEOVA. *Zwangsvollstreckungsrecht in der Tschechischen Republik*. 1. Aufl. München: GRIN-Verl. ISBN 36-407-9721-3. s. 23

¹¹ Tomáš Hübner: *Právo a byznys: Na obranu exekutorů -777636. E15.cz*. [online]. 4.1.2014 [cit. 2014-01-04]. Dostupné z: <http://zpravny.e15.cz/pravo-a-byznys/na-obranu-exekutoru-777636>

a o změně dalších zákonů, který nabyl účinnosti 1. května 2001. Od účinnosti exekučního řádu nebyl tedy nucený výkon přiznaného plnění již vyhrazen výlučně soudu. Za podmínek stanovených zákonem jej začali realizovat i soudní exekutoři¹² a činí tak až do současnosti. Výhodou nové úpravy byla zejména možnost provádět vymáhání pohledávky různými způsoby provedení exekuce. Na rozdíl od výkonu rozhodnutí nemusel oprávněný v rámci návrhu na nařízení exekuce označit majetek povinného, pro nějž konkrétně má být výkon rozhodnutí nařízen.

Exekuční řád byl za dobu své účinnosti již jednatřicetkrát novelizován. Za nejvýznamnější novelizace exekučního řádu je považována zejména novela provedená zák. č. 285/2009 Sb., a č. 286/2009 Sb., s účinností od 1. listopadu 2009, a dále novela zák. č. 396/2012 Sb., účinná od 1. ledna 2013.

Novelou účinnou od 1. listopadu 2009 byla významně rozšířena pravomoc soudního exekutora, když došlo k dalšímu přenosu pravomocí exekučního soudu na soudního exekutora v rámci zájmu na opětovném zefektivnění a zrychlení exekučního řízení, neboť soudy v mnoha případech zcela zbytečně řešily věci, o nichž mezi účastníky nebylo sporu, místo toho, aby takové situace zůstávaly v pravomoci soudního exekutora, a soudu bylo svěřeno rozhodování o věcech sporných či o věcech, s nimiž některý z k tomu oprávněných účastníků nevyjádřil v řízení souhlas. Návrh na nařízení exekuce začal být nově podáván přímo soudnímu exekutorovi, kterému příslušelo vyzývat oprávněného k odstranění vad návrhu. Dále bylo soudnímu exekutorovi umožněno v zákonem stanovených případech, zejména tedy v nesporných případech, rozhodovat o zastavení exekuce či o návrhu na odklad exekuce. Tuto činnost před uvedenou novelou vykonával výhradně exekuční soud, stejně jako jen výhradně exekuční soud do 1. 11. 2009 prováděl rozvrh výtěžku po provedené dražbě nemovitosti. Další rozhodovací činností, která byla soudnímu exekutorovi nově svěřena, byl nový institut rozhodování o vyškrtnutí věci ze soupisu. Byl rovněž zaveden nový způsob provedení exekuce, a to exekuce zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitosti povinného.

Dne 1. ledna 2013 se stala účinnou další významná novela exekučního řádu provedená zák. č. 396/2012 Sb., kterým byla dále posílena pravomoc soudních exekutorů. O exekučním návrhu již není rozhodováno soudem formou usnesení o nařízení exekuce,

---

¹² TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006, xvi, 836 s. ISBN 80-717-9489-9. s. 755

nýbrž exekuční soud vydá pověření soudního exekutora k provedení exekuce, jež není soudním rozhodnutím a proti němuž tak není přípustné odvolání, jako tomu bylo u usnesení o nařízení exekuce. O vadném exekučním návrhu rozhoduje sám soudní exekutor, který jej může v zákonem stanovených případech usnesením odmítnout či zamítnout. Nově je dána soudnímu exekutorovi možnost provést exekuci pro vymožení nedoplatku výživného na nezletilé dítě pozastavením řidičského oprávnění povinného.

Ačkoliv se část odborné veřejnosti přikláněla ke zrušení dvojkolejnosti nuceného výkonu rozhodnutí (uvedená dvojkolejnost spočívala v možnosti využít jak výkonu rozhodnutí prováděného soudem, tak exekuce prováděné soudním exekutorem), zůstává ona dvojkolejnost v našem právním řádu i nadále zachována. Novelou č. 396/2012 Sb. však byla dvojkolejnost omezena. Soud nařizuje a provádí výkon rozhodnutí pouze ve věcech výchovy nezletilých dětí, vyklizení bytu nebo místnosti se zajištěním bytové náhrady, ve věci vykázání ze společného obydlí a nenavazování kontaktů s oprávněným, dále pro rozhodnutí orgánu Evropských společenství či jde-li o cizí rozhodnutí. Soud nemohl nařídit výkon rozhodnutí ani v případě, šlo-li o exekuční titul, který lze vykonávat podle správního řádu nebo daňového řádu. Soudní exekutor mohl a contrario provádět exekuci v těch případech, které nepříslušely soudu a dále tam, kde měla být exekuce vedena podle cizího rozhodnutí, u něhož bylo vydáno prohlášení vykonatelnosti podle přímo použitelného předpisu Evropské unie, mezinárodní smlouvy nebo rozhodnutí o uznání.

Změny do úpravy výkonu rozhodnutí a exekuce přináší také nový občanský zákoník (zák. č. 89/2012 Sb.) a zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), oba účinné od 1. 1. 2014. Jedná se o změny v používané terminologii, změny ve věcech postihu společného jmění manželů či úpravě obchodních společností a družstev.

Ve věci působnosti soudů při výkonu rozhodnutí došlo od 1. 1. 2014 opět k novelizaci právní úpravy. Podle § 251 občanského soudního řádu soud nařizuje a provádí výkon rozhodnutí s výjimkou titulu, který se vykonává ve správním nebo daňovém řízení. Je-li k soudu podán návrh na výkon titulu, který se vykonává ve správním nebo daňovém řízení, soud návrh odmítne. Omezení dvojkolejnosti bylo tedy opět zrušeno.

2.2 POROVNÁNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVY S NĚMECKÝM PRÁVEM

Vzhledem ke skutečnosti, že Spolková republika Německo je dlouhodobě nejvýznamnějším obchodním partnerem České republiky, zvolil jsem pro srovnání právní úpravy exekucí právě Německo, když z tohoto pohledu se mi jeví komparace s německou právní úpravou jako vhodnější pro eventuální další praktické využití při případném vymáhání pohledávek v cizině než porovnání s úpravou rakouskou.

Ve Spolkové republice Německo nebyl do současnosti zaveden systém soudních exekutorů jako soukromého právníckého stavu, na nějž by stát plně přenesl část svých pravomocí a svěřil mu vymáhání pohledávek na místo mnohdy neefektivního vymáhání cestou soudního výkonu rozhodnutí. V Německu dosud panuje státní monopol v procesu vymáhání práva, výkon rozhodnutí je prováděn buď prostřednictvím správních orgánů, nebo prostřednictvím soudů a soudních vykonavatelů, kteří jsou jako jediní v Evropě státními zaměstnanci¹³ a jsou placeni především z veřejných rozpočtů jednotlivých spolkových zemí. V současné době je v Německu činných cca 4700 soudních vykonavatelů organizovaných do Německého spolku soudních vykonavatelů (Deutscher Gerichtsvollzieherbund e.V.–DGVB) se sídlem v Berlíně, který zaštiťuje jednotlivé organizace na úrovni spolkových zemí. Tento spolek existuje již od roku 1909, kdy byl založen ve Frankfurtu nad Mohanem, a plní podobné úkoly jako Exekutorská komora v České republice.¹⁴

Právní rámec činnosti soudních vykonavatelů v Německu dává řada právních předpisů, některé z nich nejvyšší právní síly, a to zejména ústavní zákon o soudnictví–Gerichtsverfassungsgesetz–obecný ústavní zákon upravující tzv. řádné soudnictví, jak v civilních sporných věcech, tak v trestních věcech, dále občanský soudní řád (Zivilprozessordnung), řád pro soudní vykonavatele jednotlivých spolkových zemí (Gerichtsvollzieherordnung), náklady výkonu rozhodnutí se pak řídí speciálním zákonem o nákladech výkonu rozhodnutí Gerichtsvollzieherkostengesetz (GvKostG).¹⁵

---

¹³ Báčová Petra. V Německu exekutory nemají, tamní soudy ročně zahájí více než 6 milionů exekucí. Exekutorská komora ČR. [online]. 18.11.2013. Dostupné na www: <http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1403-v-nemecku-exekutory-nemaji-tamni-soudy-rocne-zahaji-vice-nez-6-milionu-vykonu-rozhodnuti-18-11-2013?w=>

¹⁴ Deutscher Gerichtsvollzieher Bund e.V. [online]. Dostupné na www: <http://www.dgvb.de/ueber-uns>

¹⁵ Wikipedia –Die freie Enzyklopedie. Gerichtsvollzieher (Deutschland). [online]. c2013 [citováno 31. 01.2014]. Dostupné z www: [http://de.wikipedia.org/wiki/Gerichtsvollzieher_\(Deutschland\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Gerichtsvollzieher_(Deutschland))

Z právní úpravy je možné konstatovat, že soudní vykonavatelé jsou řazeni mezi orgány výkonu spravedlnosti, patří mezi tzv. justiční zemské úředníky jednotlivých spolkových zemí, služebně podléhají svým nadřízeným dle služebního zařazení, placeni jsou co do pevné složky platu z rozpočtu jednotlivých spolkových zemí, místní příslušnost je určována obvodem jednotlivých okresních soudů, k nimž jsou služebně přidělováni. Kromě fixního platu poskytovaného z veřejných rozpočtů dostávají soudní vykonavatelé, jak motivační složku podíl z vymoženého plnění, jednak jako odměnu za svou práci, jednak jako náhradu nákladů vynaložených na provoz úřadu a vlastní zaměstnance. Tuto pohyblivou složku pak určuje zákon o nákladech výkonu rozhodnutí Gerichtsvollzieherkostengesetz (GvKostG) a hlavní rozdíl v odměňování německých soudních vykonavatelů a soudních exekutorů v ČR spočívá v tom, že v sazebníku odměn pro soudní vykonavatele jsou částky nákladů a tedy i následné odměny určovány pevnou částkou, viz. § 9 a příloha k němu Gerichtsvollzieherkostengesetz (GvKostG). Z obecného pravidla pro odměňování vykonavatelů tedy vyplývá, že postavení soudních vykonavatelů v Německu sebou nese jednak aspekt státního úředníka nadaného pravomocemi při výkonu rozhodnutí, jednak však i soukromého podnikatele, který ze zisku, tedy z odměny z vymoženého plnění, provozuje na své náklady svoji kancelář a hradí mzdové náklady za své zaměstnance.¹⁶ Vykonavatelé tak stojí na pomezí mezi soudními vykonavateli ve smyslu českého právního řádu, kteří jsou placeni z veřejných prostředků a jsou zaměstnanci jednotlivých soudů bez možnosti zaměstnávat vlastní zaměstnance, a mezi soudními exekutory jako podnikajícími fyzickými osobami.

Samotný výkon rozhodnutí je pak upraven v § 704 – 898 občanského soudního řádu (Zivilprozessordnung, dále jen „ZPO“), kdy možné způsoby výkonu rozhodnutí a pravomoci soudních vykonavatelů v základních rysech korespondují s platnou právní úpravou v ČR. Rovněž obdobný je vztah mezi věřitelem a soudním vykonavatelem, kdy se jedná o vztah veřejnoprávní. Pokyny věřitele se soudní vykonavatel řídí jen v případech, kdy mu tak ukládá zákon.

Základní rozdíl v právní úpravě tak kromě postavení soudních vykonavatelů jako zaměstnanců spolkových zemí spatřuji v organizaci výkonu rozhodnutí na základě organizace soudnictví a místní příslušnosti k jednotlivým soudům - místní příslušnost se

---

¹⁶ Wikipedia –Die freie Enzyklopedie. Gerichtsvollzieher (Deutschland). [online]. c2013 [citováno 31. 01.2014]. Dostupné z www: [http://de.wikipedia.org/wiki/Gerichtsvollzieher_\(Deutschland\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Gerichtsvollzieher_(Deutschland))

samozřejmě řídí bydlištěm dlužníka (§ 764, 802, 828 ZPO), dále zná německá právní úprava některé instituty, které jsou české právní úpravě naprosto neznámé, když např. dle § 161 občanského soudního řádu jsou pevně dána pravidla pro vykonatelnost rozhodnutí a existuje zde jistota účastníků, kdy se rozhodnutí vykonatelným stane, § 162 občanského soudního řádu stanoví, kdy je rozhodnutí předběžně vykonatelné. Pro případné vyslovení předběžné vykonatelnosti stanoví § 162 odst. 2, že se tak stane pouze v případě, že by účastníku hrozilo nebezpečí těžko nahraditelné nebo značné újmy.¹⁷ Naproti tomu německá úprava dovoluje vyslovit za určitých, avšak mnohem širších podmínek, předběžnou vykonatelnost téměř všech rozsudků, je-li věřitelem předem složena peněžitá záruka pro případ, že by se vykonaná povinnost neukázala následně po právu, tato jistota se pak použije na případnou náhradu škody. Na žádost věřitele tak soud vysloví předběžnou vykonatelnost dle pravidel uvedených v § 709 a násl. ZPO. Za pozornost rovněž stojí, že německý soudní vykonavatel musí svou návštěvu v místě bydliště dlužníka předem ohlásit. Neposkytne-li dlužník součinnost a neumožní-li prohlídku obývaného bytu či domu dobrovolně, nemá soudní vykonavatel pravomoc ke vstupu do prostor přes jeho odpor, když zde ustupuje výkon rozhodnutí před ochranou domovní svobody. V takovém případě je soudní vykonavatele povinen výkon na místě ukončit a požádat o povolení ke vstupu a domovní prohlídce příslušný soud, tj. soud, v jehož obvodu se má prohlídka uskutečnit.¹⁸

Shrme-li tedy tuto problematiku, vidíme, že je zde mnoho podobných rysů s právní úpravou platnou v současné době v České republice, však spíše s právní úpravou platnou pro postavení vykonavatelů okresních soudů než pro postavení soudních exekutorů. Způsoby výkonu rozhodnutí, resp. exekuce, jsou v obou státech obdobné, ostatně majetek dlužníků již objektivně jinými způsoby postihovat nelze, nicméně vykonavatelé v Německu nejsou na rozdíl od českých soudních exekutorů omezení kolidujícími pravomocemi právě vykonavatelů jednotlivých okresních soudů a je jim svěřena veškerá agenda, již dnes v ČR nadále smí vykonávat právě pouze vykonavatelé, tedy např. výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí. Zásadní rozdíl pak je

---

¹⁷ § 161 § 162 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění

¹⁸ § 758 a 758a německého zákona: Zivilprozessordnung

v odměňování a platových nákladech na soudní vykonavatele, když tyto náklady k velké nelibosti německé veřejnosti nadále z velké většiny nesou veřejné rozpočty.¹⁹

---

¹⁹ Báčová Petra. V Německu exekutory nemají, tamní soudy ročně zahájí více než 6 milionů exekucí. Exekutorská komora ČR. [online]. 18.11.2013. Dostupné z: <http://www.ekcr.cz/1/aktualitypromedia/1403-v-nemecku-exekutory-nemaji-tamni-soudy-rocne-zahaji-vicenez-6-milionu-vykonu-rozhodnuti-18-11-2013?w=>

3 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA A PRINCIPY EXEKUCE, PRÁVNÍ ÚPRAVA EXEKUCE

3.1 CHARAKTERISTIKA A ZÁKLADNÍ POJMY

3.1.1 CHARAKTERISTIKA EXEKUCE

Primárním účelem exekuce stejně jako výkonu rozhodnutí je „bezprostřední nucené splnění (nebo alespoň náhradní splnění)²⁰ v zásadě nesporné právní povinnosti vzniklé jak deliktem (tj. vyplývající z realizace sankce zakotvené v právní normě), tak i právní povinnosti vzniklé jiným způsobem. Základní charakteristikou této zákonem podložené donucovací činnosti postihující osobní i majetkovou sféru jedince²¹ je její provádění soudními exekutory podle exekučního řádu, a to na základě vykonatelného exekučního titulu. Další charakteristickým prvkem exekuce zásadně jí odlišujícím od výkonu rozhodnutí je ta skutečnost, že pro zaplacení peněžité povinnosti může být prováděna všemi způsoby stanovenými exekučním řádem. Donucovací činností ve výše uvedeném slova smyslu je tedy také výkon rozhodnutí, který je upraven v části šesté občanského soudního řádu, a prováděn soudy prvního stupně (okresními, resp. obvodními, soudy). Výkon rozhodnutí je prováděn rovněž na základě vykonatelného rozhodnutí, nicméně jak jsem již uvedl výše, může být veden pouze jedním ze způsobů uvedeným v občanském soudním řádu.

3.1.2 ZÁKLADNÍ POJMY

3.1.2.1 Soudní exekutor

Soudním exekutorem je podle § 1 exekučního soudu fyzická osoba splňující předpoklady dle exekučního řádu, kterou stát pověřil exekutorským úřadem a která provádí nucený výkon exekučních titulů. Předpokladem pro jmenování soudním exekutorem je plná svéprávnost, státní občanství České republiky, vysokoškolské vzdělání v oboru právo za podmínek § 9 odst. 1 exekučního řádu, dále bezúhonnost, vykonání tříleté exekutorské praxe a složení exekutorské zkoušky.²² Soudní exekutor může dle § 11 exekučního řádu provádět svou činnost pouze, složil-li slib do rukou ministra spravedlnosti a uzavřel-li

---

²⁰ BOGUSZAK, J., A. GERLOCH a J. ČAPEK. *Teorie práva*. 2. vydání. Praha: Aspi, 2004. ISBN 978-80-7357-030-9. s. 271

²¹ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 519

²² § 1 a § 9 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem exekuční činnosti.²³

Soudní exekutor vykonává v souladu s § 2 exekučního řádu exekuční činnost nezávisle. Při výkonu exekuční činnosti je vázán jen Ústavou České republiky, zákony, jinými právními předpisy a rozhodnutími soudu vydanými v řízení o výkonu rozhodnutí a exekučním řízení. Na druhou stranu vykonává soudní exekutor exekuční činnost za úplatu (§ 2 odst. 1 exekučního řádu).²⁴ Lze tedy říci, že soudní exekutor je podnikatelem, jemuž byla státem svěřena část rozhodovací činnosti. Ačkoliv je toto postavení veřejností často kritizováno, finanční zainteresovanost soudních exekutorů na výsledku exekučního řízení zcela nepochybně vedla ke značnému zvýšení vymahatelnosti práva v České republice. Úspěšnost vymahatelnosti pohledávek výkonem rozhodnutí totiž činila pouhá 3 %, soudní exekutoři mají úspěch v cca 35 % nařízených exekucí.

Rozhodnutí soudního exekutora je postaveno na roveň rozhodnutí soudu prvního stupně. Soudní exekutor při provádění exekuce nemá postavení soukromoprávního subjektu, nýbrž vykonává pravomoc svěřenou mu předpisy veřejného práva. Je na něj delegována část státní moci, jejímž nositelem je při soudním výkonu rozhodnutí soud. Toto postavení je posíleno i tím, že při výkonu exekuční činnosti má soudní exekutor postavení úřední osoby dle § 127 odst. 1 písm. f) zák. č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Plnění povinností soudního exekutora se tedy nelze domáhat soukromoprávní cestou.²⁵

3.1.2.2 Exekutorský úřad

Exekutorským úřadem se rozumí soubor pravomocí exekutora k výkonu exekutorské a další činnosti trvale spojené s místem výkonu této činnosti. Vytvoření exekutorského úřadu, tedy jeho materiální, prostorové a lidské složky, závisí na soudním exekutorovi samotném.²⁶

Soudní exekutor je vždy jmenován do konkrétního exekutorského úřadu. Soudní exekutor pak řídí činnost exekutorského úřadu, který jeho jménem plní všechny úkoly potřebné k řádnému výkonu exekuční činnosti (§ 13 Exekučního řádu). Sídlem

---

²³ § 11 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

²⁴ Tamtéž, § 2

²⁵ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006, xvi, 836 s. ISBN 80-717-9489-9. s. 755

²⁶ KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-807-4001-796. s. 46

exekutorského úřadu je obec, ve které je sídlo okresního soudu, do jehož obvodu byl soudní exekutor jmenován. Jiné sídlo v obvodu okresního soudu si soudní exekutor podle § 14 exekučního řádu může zvolit pouze se souhlasem Exekutorské komory.²⁷ Exekutorská komora je samosprávná stavovská organizace sdružující všechny soudní exekutory působící na území České republiky.

Soudní exekutor může být jmenován pouze do jednoho exekutorského úřadu. Není mu dovoleno, aby provozoval pobočky exekutorského úřadu. Podle § 1a odst. 1 Stavovského předpisu Exekutorské komory ze dne 23. 5. 2002 (dále jen „Kancelářský řád“) je zakázáno zřizování pracovišť mimo sídlo exekutorského úřadu.

3.1.2.3 Účastníci exekučního řízení

Účastníky exekučního řízení mohou být jen ti, kteří mají způsobilost být účastníkem občanského soudního řízení v souladu s § 19 občanského soudního řádu. Kdo konkrétně je účastníkem exekučního řízení, stanoví § 36 exekučního řádu tak, že je jím oprávněný a povinný. Oprávněným je ten, kdo sám sebe jako oprávněného označí v exekučním návrhu. Povinným je pak ten, kdo je v tomto návrhu jako povinný označen.²⁸ Mimo oprávněného a povinného však může být účastníkem řízení podle exekučního řádu také manžel povinného. Je-li exekučním příkazem postižena součást společného jmění manželů, je účastníkem řízení podle § 36 odst. 2 exekučního řádu také manžel povinného, pokud jde o tuto součást.²⁹ Manžel povinného je tedy účastníkem řízení co do postiženého majetku náležejícího do společného jmění manželů. Pokud byl postižen určitý majetek náležející do společného jmění manželů, například movitá či nemovitá věc, je manžel povinného aktivně legitimován k podání návrhu na částečné zastavení exekuce v rozsahu společného majetku. Manželovi je také následně doručován příkaz k úhradě nákladů exekuce a je oprávněn proti němu podat námitky podle § 88 odst. 3 exekučního řádu.³⁰ Je ovšem třeba uvést, že manžel povinného není osobou oprávněnou pro podání návrhu na zastavení exekuce pro majetek, který je ve výlučném vlastnictví povinného.

Co je pro účely exekučního řízení majetkem ve společném jmění manželů a pro jaký dluh jej lze postihovat, řeší § 42 exekučního řádu ve spojení s § 52 odst. 1 exekučního

²⁷ § 13 a § 14 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

²⁸ KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-807-4001-796. s. 113

²⁹ § 36 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

³⁰ Tamtéž, § 88

řádu a § 262a občanského soudního řádu. Ve věci možnosti postihovat majetek ve společném jmění manželů došlo od 1. 1. 2014 v souvislosti s účinností nového občanského zákoníku k významné změně. Exekuci na majetek patřící do společného jmění manželů lze nařídit také tehdy, jde-li o vydobytí dluhu, který vznikl za trvání manželství nebo před uzavřením manželství jen jednomu z manželů. Oproti předešlé právní úpravě již není možný tzv. útěk do manželství, jelikož i dluh, který vznikl před manželstvím, lze vymoci postižením majetku ve společném jmění manželů. V § 262a odst. 2 občanského soudního řádu je však postihování společného majetku pro dluh vzniklý před manželstvím omezeno. Exekuci srážkami ze mzdy nebo jiného příjmu manžela povinného, přikázáním pohledávky manžela povinného z účtu u peněžního ústavu, přikázáním jiné peněžité pohledávky nebo postižením jiných majetkových práv manžela povinného lze nařídit jen tehdy, jde-li o vydobytí dluhu, který patří do společného jmění manželů.³¹ Dluh, který vznikl před uzavřením manželství, bezpochyby do společného jmění manželů nepatří a výše uvedené způsoby provedení exekuce, mezi které patří také postih obchodního podílu společníka ve společnosti s ručením omezeným a podílu v družstvu, nelze pro vymožení takového dluhu použít, když tento není ve společném jmění manželů.

Za použití § 52 odst. 1 exekučního řádu, který odkazuje na subsidiární použití občanského soudního řádu, lze v exekučním řízení nalézt také další účastníky. Jde například o vydražitele, předražitele či přihlášené věřitele v rámci provádění dražby nemovitých věcí či závodu.

3.1.2.4 Exekuční titul

Exekuční titul je jedním ze základních předpokladů pro nucený výkon rozhodnutí. Titulem se rozumí listina vydaná k tomu oprávněným orgánem, která má předepsanou formu a ve které se ukládá určité osobě povinnost něco v určité době plnit.³² Exekuční tituly pro provedení exekuce uvádí § 40 odst. 1 exekučního řádu. Jedná se o vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek. Dále je exekučním titulem vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek, vykonatelný rozhodčí nález. Exekučním titulem je také notářský zápis se svolením k vykonatelnosti vydaný podle zákona č. 358/1992 Sb. ve znění zákona č. 30/2000 Sb.

---

³¹ § 262 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

³² TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006, xvi, 836 s. ISBN 80-717-9489-9. s. 17

(Notářský řád). Před novelou exekučního řádu č. 396/2012 Sb., účinnou od 1. 1. 2013, byl mezi exekučními tituly vedle notářského zápisu uveden také exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti.³³ Podle účinné právní úpravy však již soudní exekutor exekutorské zápisy se svolením k vykonatelnosti sepsávat nemůže, proto tento titul z výčtu vypadl, což však neznamená, že by takový titul nebyl nadále v budoucnu vykonatelným. Dle přechodných ustanovení k novele č. 396/2012 Sb., jsou exekutorské zápisy sepsané před účinností uvedené novely, tj. do 31. 12. 2012, stále exekučním titulem. Dalšími exekučními tituly podle § 40 odst. 1 exekučního řádu jsou vykonatelná rozhodnutí a jiné exekuční tituly orgánu veřejné moci či jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon.³⁴

Každý exekuční titul musí splňovat určité náležitosti. Tyto náležitosti jsou formální a materiální povahy. Exekuční titul je formálně vykonatelný, pokud byly při jeho vydání splněny všechny zákonné podmínky, tj. pokud má všechny zákonem požadované náležitosti, jako je záhlaví, výrok, datum vydání apod. Navíc musí být v případě jeho exekučního uplatnění opatřen tzv. doložkou vykonatelnosti, tu vyznačí ten orgán, který rozhodnutí vydal.³⁵ Materiální vykonatelnost spočívá v obsahové určitosti exekučního titulu, podle něhož se exekuce vede. Jde o to, aby nejen práva, nýbrž především vynucované povinnosti byly ve vykonávaném rozhodnutí určeny přesným a nepochybným způsobem. Z hlediska materiální vykonatelnosti musí tedy každý titul obsahovat přesnou individualizaci oprávněného a povinného, přesné vymezení práva a povinnosti na plnění a přesně stanovenou lhůtu k plnění.³⁶

3.1.2.5 Exekuční návrh

Exekuční návrh je základní a prvořadou procesní podmínkou pro zahájení exekuce. Návrh tu musí být nejen ve stádiu zahájení exekučního řízení, ale i v celém dalším průběhu.³⁷ Návrh na zahájení exekuce je podávám přímo soudnímu exekutorovi, a to od 1. 11. 2009, kdy nabyly účinnosti novely exekučního řádu provedené zákonem

³³ § 40 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

³⁴ Tamtéž

³⁵ Příspěvatel Wikipedie, *Vykonatelnost* [online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, c2011, Datum poslední revize 2. 10. 2011, 16:53 UTC, [citováno 2. 02. 2014]

³⁶ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006, xvi, 836 s. ISBN 80-717-9489-9. s. 17

³⁷ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006, xvi, 836 s. ISBN 80-717-9489-9. s. 130

č. 285/2009 Sb. a č. 286/2009 Sb. Před jejich účinností se návrh podával exekučnímu soudu.

Exekuci lze podle § 37 odst. 1 exekučního řádu vést jen na návrh oprávněného nebo na návrh toho, kdo prokáže, že na něho přešlo nebo bylo převedeno právo z rozhodnutí podle § 36 odst. 3 a 5 exekučního řádu. Oprávněný může podat exekuční návrh tehdy, nesplnil-li povinný dobrovolně to, co mu uložil exekuční titul, a není-li exekučním titulem rozhodnutí o péči o nezletilé děti, ve věcech ochrany proti domácímu násilí, orgánů Evropské unie nebo cizí rozhodnutí. Exekuce však může být dle § 37 odst. 2 písm. b) exekučního řádu vedena podle rozhodnutí o výživném na nezletilé dítě nebo podle cizího rozhodnutí, u něhož bylo vydáno prohlášení vykonatelnosti podle přímo použitelného předpisu Evropské unie nebo mezinárodní smlouvy nebo rozhodnuto o uznání.³⁸

Novinkou, kterou zavedla novela exekučního řádu účinná od 1. 1. 2013, je zákonné spojování exekucí ode dne podání návrhu. Tato situace nastává v případě, kdy je další řízení oprávněným proti témuž povinnému u stejného soudního exekutora zahájeno dříve, než zanikne oprávnění soudního exekutora k vedení předchozí exekuce. Dochází tak ke snížení nákladů exekuce a nákladů oprávněného v exekučním řízení. Exekuce lze spojit i v případě, kdy jsou vedeny různými exekutory. Podmínky pro spojení exekucí mezi různými exekutory upravuje § 37 odst. 4 exekučního řádu, přičemž se jedná o spojení návrhové.³⁹ Před touto změnou mohlo být řízení také spojeno, a to podle § 112 občanského soudního řádu v zájmu hospodárnosti řízení. Bylo však na rozhodnutí soudního exekutora, zda ke spojení přistoupí, či nikoliv. Spojování řízení podle § 112 občanského soudního řádu zůstává zachováno i nadále, a to pro řízení, která byla zahájena před 1. 1. 2013.

Exekuční řád v § 38 upravuje, jaké náležitosti má exekuční návrh mít. Pokud exekuční návrh neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo je nesrozumitelný anebo neurčitý, je oprávněný soudním exekutorem vyzván, aby návrh opravil, nebo doplnil.⁴⁰ Rozhodování o exekučním návrhu je svěřeno přímo soudnímu exekutorovi. Pokud není návrh opraven nebo doplněn, soudní exekutor návrh usnesením v souladu s § 39 odst. 2 exekučního řádu odmítne. Soudní exekutor má pravomoc exekuční návrh také zamítnout v případech podle § 39 odst. 3 exekučního řádu, případně na pokyn exekučního soudu

---

³⁸ § 37 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

³⁹ Tamtéž

⁴⁰ Tamtéž, § 38

exekuční řízení zastavit, a to dle § 43a odst. 6 exekučního řádu.⁴¹ Jsou-li všechny náležitosti návrhu splněny a současně jsou-li splněny také všechny zákonem stanovené předpoklady pro vedení exekuce, požádá soudní exekutor exekuční soud o pověření a nařízení exekuce. Novinkou zavedenou od 1. 1. 2013 je § 43a odst. 5 exekučního řádu, podle něhož není pověření exekučního soudu rozhodnutím, jak tomu bylo u usnesení o nařízení exekuce, a nedoručuje se účastníkům řízení.

3.1.2.6 Exekuční příkaz

Exekuční příkaz je rozhodnutím soudního exekutora, kterým určuje způsob provedení exekuce proti povinnému. Volba způsobu závisí na druhu vymáhané povinnosti a soudní exekutor je při volbě způsobu vázán možnostmi danými exekučním řádem.⁴² Způsoby provedení exekuce jsou určeny taxativním výčtem, a to pro vymožení peněžitého plnění v § 59 odst. 1 exekučního řádu, pro nepeněžitou pohledávku pak v § 59 odst. 2 exekučního řádu. Mezi způsoby provedení exekuce pro peněžité pohledávky se řadí srážky ze mzdy a jiných příjmů, přikázání pohledávky, prodej movitých a nemovitých věcí, postižení závodu, zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitých věcech, správa nemovité věci a pozastavení řídičského oprávnění.⁴³ Způsob provedení exekuce, které jsem si vybral jako téma mé diplomové práce, tedy postižení obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným a družstevního podílu, se podle občanského soudního řádu podřazuje pod přikázání pohledávky společně s přikázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu a přikázáním jiných peněžitých pohledávek. Jedná se vlastně o postižení jiných majetkových práv povinného.

Exekuční příkaz má účinky nařízení výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu (§ 47 odst. 2 exekučního řádu), z čehož, jak jsem již uvedl, vyplývá, že zvolení exekuce namísto výkonu rozhodnutí má pro oprávněného značné výhody.⁴⁴ Soudní exekutor může v rámci jedné nařízené exekuce vydat hned několik exekučních příkazů, kterými volí různé způsoby provedení exekuce na majetek povinného. Není vázán pouze jedním způsobem, ale může využít všechny možnosti uvedené v § 59 odst. 1 exekučního řádu, vyjma pozastavení řídičského oprávnění, a postihnout tak téměř všechny majetek

---

⁴¹ § 39 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

⁴² KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-807-4001-796. s.201

⁴³ § 59 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

⁴⁴ Tamtéž, § 47

a příjmy povinného. Zde je však vhodné uvést, že přece jen existuje ve vydávání exekučních příkazů omezení. Novelou provedenou zákonem č. 133/2006 Sb. byl doplněn § 47 exekučního řádu tak, že se soudnímu exekutorovi stanovila povinnost přiměřenosti rozsahu prováděné exekuce.⁴⁵ Soudní exekutor musí od počátku dbát, aby exekuce nebyla vedena v širším rozsahu, než bude postačovat k úhradě vymáhané pohledávky, jejího příslušenství, nákladů oprávněného a nákladů exekuce.⁴⁶ Jelikož není při vydávání exekučního příkazu možné posoudit, jaká bude přesná výše vymáhaného nároku, považuje se za nepřiměřené postižení zjevný nepoměr zajištěného majetku oproti rozumně předpokládané celkové výši vymáhaného nároku.⁴⁷

S vydaným exekučním příkazem nastávají účinky speciálního inhibitoria, což znamená, že majetek postižený exekučním příkazem nesmí povinný či manžel povinného převést, zatížit nebo s ním jinak nakládat. Právní jednání, kterým povinný či manžel povinného poruší tuto povinnost, je v souladu s § 47 odst. 5 exekučního řádu pokládáno za neplatné, a to absolutně.⁴⁸ Zde je patrný rozdíl oproti generálnímu inhibitoriu, které nastává doručením vyrozumění o zahájení exekuce povinnému a způsobuje relativní neplatnost právního jednání, jímž povinný porušil povinnost podle § 44 odst. 1 exekučního řádu. Této neplatnosti je nutné se dovolat, v opačném případě se takové jednání považuje za platné.⁴⁹

Pro úplnost lze uvést, že proti exekučnímu příkazu není přípustný opravný prostředek. Účastník se však může proti vydanému exekučnímu příkazu bránit prostřednictvím návrhu na částečné zastavení exekuce.

3.1.2.7 Příkaz k úhradě nákladů exekuce

Příkaz k úhradě nákladů exekuce je vedle exekučního příkazu dalším speciálním druhem rozhodnutí soudního exekutora, který je užíván pouze v rámci exekučního řízení. Jedná se o rozhodnutí, jímž soudní exekutor určuje výši a jednotlivé složky nákladů exekuce, jež je povinný povinen zaplatit oprávněnému a exekutorovi. Vychází se

---

⁴⁵ § 47 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

⁴⁶ KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-807-4001-796. s.201

⁴⁷ KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-807-4001-796., s.202

⁴⁸ § 47 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

⁴⁹ Tamtéž, § 44

z principu tzv. presumovaného procesního úspěchu oprávněného a zavinění povinného, který tím, že nesplnil uloženou povinnost před zahájením exekučního řízení, zavinil, že exekuční řízení muselo být zahájeno, a proto odpovídá za náhradu nákladů, které při vymáhání nároku vznikly.⁵⁰

Příkazem k úhradě nákladů exekuce je jednak rozhodováno o nákladech oprávněného a jednak o nákladech exekuce. Náklady exekuce jsou určovány podle vyhlášky č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem (dále jen „exekutorský tarif“). Náklady exekuce v sobě zahrnují odměnu soudního exekutora, náhradu hotových výdajů, náhradu za ztrátu času a náhradu za doručení písemností. Exekutorský tarif přesně určuje způsoby výpočtu jednotlivých součástí nákladů exekuce pro peněžité i nepeněžité plnění. Náklady oprávněného spočívají zejména v nákladech právního zastoupení v exekučním řízení.⁵¹ Do 7. 5. 2013 bylo o nákladech právního zastoupení v exekučním řízení rozhodováno podle vyhlášky č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení. Tato vyhláška však byla nálezem Ústavního soudu ČR (sp. zn. Pl. ÚS 25/12) zrušena. Jedinou vyhláškou, podle níž se náklady za právní zastoupení advokátem určují, tak zůstává vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“).

Proti příkazu k úhradě nákladů exekuce je přípustný opravný prostředek. Jedná se o tzv. námitky a jsou upraveny v § 88 odst. 3 a 4 exekučního řádu. Po doručení námitek, pokud jsou podány včas, může soudní exekutor napadený příkaz k úhradě nákladů exekuce zrušit. Pokud se ovšem rozhodne námitkám v plném rozsahu nevyhovět, postoupí námitky exekučnímu soudu. Exekuční soud pak má možnost příkaz k úhradě nákladů exekuce potvrdit, zrušit či jej změnit. Proti rozhodnutí exekučního soudu již opravný prostředek přípustný není, jak stanovuje § 88 odst. 4 exekučního řádu.⁵²

---

⁵⁰ KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-807-4001-796. s.343

⁵¹ § 1 vyhlášky č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem

⁵² § 88 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

3.2 PŘEDMĚT A PRINCIPY PRÁVNÍ ÚPRAVY

3.2.1 PŘEDMĚT PRÁVNÍ ÚPRAVY

Předmětem právní úpravy obsažené v exekučním řádu, částečně také v občanském soudním řádu a dalších souvisejících právních předpisech, je exekuce a exekuční řízení. Takové vymezení je však samozřejmě příliš obecné. Exekuční řád vymezuje velmi konkrétně, kdo je soudní exekutor, jaké jsou podmínky pro jmenování soudního exekutora do exekutorského úřadu a také jakým způsobem výkon exekutorského úřadu zaniká. Upraven je též dohled na činnosti soudního exekutora, a to prostřednictvím Ministerstva spravedlnosti ČR a Exekutorské Komory ČR, zaměstnanci soudního exekutora, či zastupování soudního exekutora.

Co se týká exekuční činnosti, zabývá se exekuční řád podrobně součinností oprávněného, povinného a třetích osob, účastníky řízení, exekučním návrhem a exekučním titulem. Tak, jako je upraveno zahájení exekučního řízení, nalezneme v exekučním řádu i právní úpravu zániku oprávnění k vedení exekuce. V exekučním řádu jsou obsaženy taxativním výčtem způsoby provedení exekuce pro peněžité i nepeněžité plnění. Zde je však nutno uvést, že pro jednotlivé způsoby provedení exekuce se za použití § 52 exekučního řádu subsidiárně používá právní úprava v občanském soudním řádu. Samotný postup pro provádění exekuce konkrétním způsobem, jako je například provedení dražby movitých a nemovitých věcí či dražby obchodního podílu společníka ve společnosti s ručením omezeným nebo družstevního podílu, není v exekučním řádu obsažen, naopak je obsažen pouze v občanském soudním řádu, jehož má soudní exekutor na exekuční řízení užívat dle § 52 odst. 1 exekučního řádu přiměřeně, tj. s přihlédnutím ke specifickým exekučního řízení odlišující jej od výkonu rozhodnutí. Za výjimku lze považovat provedení exekuce pozastavením řidičského oprávnění a zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitých věcech, jehož úpravu najdeme právě jen v exekučním řádu.⁵³

Exekuční řád se zabývá i praktickými otázkami souvisejícími s prováděním exekucí. Jedná se o úpravu manipulace a úschovu spisů. Tuto problematiku pak konkretizuje Kancelářský řád pro soudní exekutory.

Je vhodné uvést, že kromě provádění exekuční činnosti dává exekuční řád soudnímu exekutorovi možnost provádět i další činnosti. Podle V. hlavy exekučního řádu

⁵³ § 52 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

se jedná zejména o poskytování úschovy peněz, listin a jiných movitých věcí, doručování písemností, provádění dobrovolných dražeb movitých a nemovitých věcí a sepisování exekutorských zápisů o osvědčení skutkového děje nebo stavu věci. Novinkou účinnou od 1. 1. 2014 je možnost věřitele požádat o oznámení o výhradě práva dovolat se neúčinnosti právního jednání.⁵⁴ Další činnost soudního exekutora je zpravidla prováděna na základě smlouvy uzavřené mezi soudním exekutorem a navrhovatelem.

Všichni soudní exekutoři jsou povinně sdruženi ve své samosprávné stavovské organizaci - Exekutorské komoře České republiky. Předmětem právní úpravy obsažené v exekučním řádu se tak stalo i právní zakotvení a vymezení této organizace a jejích orgánů.

S Exekutorskou komorou ČR, ovšem nejen s ní, souvisí kárná odpovědnost soudního exekutora, exekutorského kandidáta a koncipienta. V hlavě X. exekučního řádu jsou definovány kárné delikty, kárná opatření a také samotný průběh kárného řízení. Pro úplnost uvedu, že na kárná řízení proti soudnímu exekutorovi se podle § 121 exekučního řádu použijí obdobně ustanovení zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců a státních zástupců.⁵⁵

Předmětem právní úpravy obsažené v exekučním řádu jsou konečně i správní delikty. Jedná se o přestupky fyzických osob, správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob a správní delikty Exekutorské komory ČR.

Exekuční řád se zabývá také náklady exekuce, náklady oprávněného a v samostatné hlavě odměnou soudního exekutora. Právní úprava obsažená v exekučním řádu je však pouze obecná. Konkrétní způsoby určení a výpočtu nákladů exekuce a nákladů oprávněného je možno nalézt v exekutorském a advokátním tarifu, o nichž by rád pojednal v kapitole věnující se přehledu právní úpravy.

3.2.2 PRINCIPY PRÁVNÍ ÚPRAVY

Jako každé odvětví práva je i civilní soudnictví, potažmo i exekuční řízení, ovládáno určitými principy. Mnohé z procesních principů jsou zakotveny v Ústavě České republiky (dále jen „Ústava“) a Listině základních práv a svobod (dále jen „Listina“), jiné jsou výslovně zmiňovány v zákonech, a některé nejsou v platném právu upraveny vůbec.

---

⁵⁴ § 74 - § 76c zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

⁵⁵ Tamtéž, § 116 - § 123

Projevují se však prostřednictvím jednotlivých procesních institutů.⁵⁶ Rozhodl jsem se principy rozdělit do dvou skupin, na principy vycházející z práva na spravedlivý proces a principy civilního procesu, kdy toho rozdělení je použito v publikaci Wintrové A. a kol. *Civilní právo procesní*. 4. vydání, Praha: Linde Praha, 2006.

3.2.2.1 Principy vycházející z práva na spravedlivý proces

Mezi principy právní úpravy exekucí vycházejících z práva na spravedlivý proces lze zařadit princip nezávislosti a nestrannosti soudů a soudců, princip zákonného soudu a soudce, princip veřejnosti, princip ústnosti a přímosti a také princip hospodárnosti.

3.2.2.1.1 Nezávislost a nestrannost soudů a soudců

Nezávislost soudů a soudců vychází přímo z Ústavy a Listiny a je přímo spojená s požadavkem na jejich nestrannost. Soudci jsou vázáni jen zákonem, jsou povinni vykládat jej podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, jsou povinni rozhodovat nestranně, spravedlivě, v přiměřených lhůtách a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem.⁵⁷ Ačkoliv se může zdát, že tato zásada nesouvisí s exekuční činností, opak je pravdou. Jednak je samotného soudnímu exekutorovi v § 2 odst. 1 exekučního řádu dána povinnost vykonávat exekuční činnost nezávisle, a jednak v rámci exekučního řízení často dochází k rozhodování soudů. Jedná se například o rozhodování exekučního soudu o návrhu na zastavení, o návrhu na odklad či o námitkách proti příkazu k úhradě nákladů exekuce, případně také rozhodování odvolacích soudů.

3.2.2.1.2 Princip zákonného soudu a soudce

Tento princip spočívá zejména v tom, že zřízení soudu jako instituce, jeho složení pro určitou kauzu i pravidla jeho výběru nesmí být libovolné nebo nahodilé, ale musí být, v zájmu objektivit, stanoveny zákonem, musí mít zákonná pravidla.⁵⁸ Listina v čl. 38 odst. 1 stanoví, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci a že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon.⁵⁹ Pouze zákonem, tedy obecně a pro všechny subjekty stejně, má být stanoveno, kterým soudům a soudcům které věci k rozhodování náležejí,

---

⁵⁶ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 61

⁵⁷ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 64

⁵⁸ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 67

⁵⁹ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 68

a že to tedy v žádném případě nesmí být řešeno ad hoc, nahodile či dokonce svévolně.⁶⁰ Tento princip se stejně jako v předcházejícím bodě uplatňuje také v rámci exekučního řízení. Exekučním řádem a občanským soudním řádem je přesně stanoveno, který soud je věcně a místně příslušný pro rozhodování v určité věci. U samotných soudních exekutorů je však situace poněkud jiná. Oprávněný má podle současné právní úpravy možnost zvolit si kteréhokoliv ze soudních exekutorů působících na našem území a podat k němu exekuční návrh. Není limitován ani bydlištěm či sídlem povinného. De lege ferenda se však uvažuje o zavedení teritoriality soudních exekutorů, kdy by oprávněný již neměl možnost volby ze všech soudních exekutorů, ale například by mohl volit pouze ze soudních exekutorů v určitém kraji či okresu, ve kterém by měl povinný bydliště nebo sídlo.

3.2.2.1.3 Princip veřejnosti

Princip veřejnosti je výslovným požadavkem Ústavy a též Listiny. Požadavek veřejnosti se netýká celého řízení. Pouze jednání může být veřejné. Volný přístup veřejnosti k soudu představuje jednu z garancí nezávislosti, nestrannosti i zákonného postupu soudu a je významným projevem demokratismu.⁶¹ Také soudní exekutor je povinen se řídit touto zásadou. Jak je uvedeno výše, není veřejné celé exekuční řízení, nýbrž pouze samotná jednání. V případě exekucí jsou takovými jednáními všechna dražební jednání, která mohou být konána, či rozvrhová jednání či jednání podle § 336a občanského soudního řádu. Zde všude se uplatní princip veřejnosti a tato jednání jsou volně přístupná komukoliv. Stejně jako je možné vyloučit veřejnost jednání u soudů, existuje také při jednáních soudního exekutora možnost vyloučit veřejnost. Podle § 116 občanského soudního řádu může být veřejnost rozhodnutím soudu, resp. soudního exekutora, vyloučena tehdy, kdy by veřejné projednání věci ohrozilo tajnost utajovaných informací chráněných zvláštním zákonem, obchodní tajemství, důležitý zájem účastníků nebo mravnost.⁶²

---

⁶⁰ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 68

⁶¹ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 72

⁶² WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 72

3.2.2.1.4 Princip ústnosti a přímosti

Ústnost a přímost řízení se podobně jako princip veřejnosti netýká celého řízení, nýbrž jednání. Zásada ústnosti znamená, že podstatné v procesu je to, co bylo soudu ústně předneseno a sděleno. Princip přímosti pak znamená, že soud je v přímém, osobním styku s účastníky. Je-li účastník právně zastoupen, nemusí se k jednání osobně dostavit.⁶³ Tyto dva principy se stejně jako princip veřejnosti uplatňuje také v rámci jednání vedených soudním exekutorem. Ústnost a přímost jednání není výslovně součástí práva na spravedlivý proces, ale jsou spíše chápány jako součást demokratického soudního procesu, ve spojení s jeho veřejností.⁶⁴

3.2.2.1.5 Princip hospodárnosti

Princip hospodárnosti procesu vyjadřuje požadavek, aby řízení bylo rychlé, účinné a bez zbytečných nákladů.⁶⁵ Tento požadavek pro soudní exekutory výslovně stanovuje § 46 odst. 1 exekučního řádu, který stanoví, že soudní exekutor postupuje v exekuci rychle a účelně, při tom dbá ochrany práv účastníků řízení i třetích osob dotčených jeho postupem.⁶⁶ K hospodárnosti řízení patří také spojování řízení ke společnému projednání. Jak jsem už uvedl výše ve své diplomové práci, otázka spojování řízení je nově zavedena i do exekučního řádu novelou č. 428/2011 a č. 396/2012 účinnou od 1. 1.2013. Současně je stále využíván i § 112 občanského soudního řádu.

3.2.2.1.6 Principy civilního procesu

Mezi principy civilního procesu můžeme zařadit dvojice protikladných principů, jako jsou princip dispoziční a princip oficiality, princip projednací a vyšetřovací, princip volného hodnocení důkazů a princip legální důkazní teorie, a v neposlední řadě také princip materiální a formální pravdy.

3.2.2.1.7 Princip dispoziční a princip oficiality

Princip dispoziční v procesu znamená, že procesní iniciativa je dána do rukou účastníků, nikoliv soudu nebo jiných subjektů. Iniciativu má ten, kdo uplatňuje či brání

---

⁶³ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 73

⁶⁴ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 74

⁶⁵ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 74

⁶⁶ § 46 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

svůj právní zájem. Naopak princip oficiality znamená, že procesní iniciativa je v rukou soudu, který sám rozhoduje o zahájení určitého řízení a zároveň vymezuje předmět tohoto řízení.⁶⁷ Jelikož je exekuční řízení řízením sporným, je ovládáno zásadou dispoziční. Jsou to sami účastníci, kteří disponují řízením a předmětem řízení.

3.2.2.1.8 Princip projednací a vyšetřovací

Princip projednací spočívá v tom, že skutkový stav je soudem zjišťován v rozsahu účastníky tvrzeném. Kdo se chce domoci ochrany práva, musí je doložit, kdo tvrdí, že má pohledávku, musí o tom předložit důkaz.⁶⁸ U vyšetřovací zásady nese za objasnění skutkového stavu, potřebného k požadovanému rozhodnutí, odpovědnost soud.⁶⁹ V exekučním řízení je využíván princip projednací. Například je to oprávněný, kdo musí doložit exekuční titul, je to povinný, který musí doložit rozhodné skutečnosti, žádá-li o odklad exekuce apod.

3.2.2.1.9 Princip volného hodnocení důkazů a princip legální důkazní teorie

Tyto dva principy odpovídají na otázku, jakou váhu či hodnotu mohou mít pro poznání skutkového stavu důkazní prostředky, čili jak má soud provedené důkazy hodnotit.⁷⁰ Je-li hodnocení důkazů ponecháno na úvaze soudce, jedná se o princip volného hodnocení důkazů. Jestliže zákon stanoví, které důkazní prostředky jsou pro prokázání určitých skutečností nutné, jde o použití principu legální důkazní teorie.⁷¹ V exekučním řízení je vesměs užíván princip volného hodnocení důkazů. Výjimkou je za použití § 134 občanského soudního řádu stanovení důkazní síly veřejné listiny.

3.2.2.1.10 Princip materiální a formální pravdy

Princip materiální pravdy znamená, že proces je uzpůsoben tak, aby umožňoval zjištění skutečného skutkového stavu, a neklade v tomto směru žádné formální překážky. Podstatou principu materiální pravdy není zjištění pravdivého stavu věci, jelikož to není

---

⁶⁷ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 77

⁶⁸ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 78

⁶⁹ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 79

⁷⁰ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 80

⁷¹ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 81

vždy možné, ale spíše možnost zjištění pravdivého stavu.⁷² Tento princip se užívá také v exekučním řízení. Princip formální pravdy znamená takový formalismus procesu, který je založen na dodržení určitých forem, podle nichž je dán výsledek procesu, který buď je, nebo není v souladu se skutečností.⁷³ V českém civilním procesu se vyskytují i prvky tohoto principu. Jedná se třeba o rozsudek pro zmeškání podle § 153b občanského soudního řádu. Je založen na tom, že nedostaví-li se žalovaný k soudu, je skutkový stav, který žalobce tvrdí, pravdivý bez ohledu na to, zda je či není v souladu se skutečností, a soud podle něho rozhodne.⁷⁴

3.3 PŘEHLED PRÁVNÍ ÚPRAVY

Právní úprava exekucí je obsažena v několika zákonech, podzákonných předpisech a také ve stavovských předpisech Exekutorské komory. Zákonem, který se věnuje exekucím, je v první řadě exekuční řád, dále občanský soudní řád a zák. č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonu rozhodnutí. Co se týká podzákonných předpisů, upravuje exekuce či určitou část problematiky související s exekucí vyhláška č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, vyhláška č. 329/2008 Sb., o centrální evidenci exekucí, exekutorský tarif a částečně také advokátní tarif. Dále je tu poměrně velké množství stavovských předpisů, z nichž bych zmínil zejména Kancelářský řád (Stavovský předpis Exekutorské komory ČR ze dne 23. 5. 2002, (kancelářský řád). Zbývající stavovské předpisy se věnují například výchově a vzdělávání exekutorských koncipientů, fungování Exekutorské komory či pravidlům profesionální etiky a pravidlům soutěže soudních exekutorů.

3.3.1 EXEKUČNÍ ŘÁD

Dá se říci, že exekuční řád je základním a hlavním právním předpisem, který upravuje exekuce a exekuční řízení. Co je předmětem právní úpravy obsažené v exekučním řádu, jsem již podrobně popsal v předcházejících kapitolách.

Podrobněji bych se zmínil o nejvýznamnějších novelách exekučního řádu. V roce 2009 to byly novely provedené zákony č. 285/2009 Sb. a č. 286/2009 Sb., na základě těchto novel se od 1. 11. 2009 začal podávat návrh na nařízení exekuce přímo soudnímu

⁷² WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 85

⁷³ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 85

⁷⁴ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1595-8. s. 86

exekutorovi. Pokud měl návrh všechny náležitosti, požádal soudní exekutor exekuční soud o vydání usnesení o nařízení exekuce. Další změnou, která měla ulehčit práci přetíženým soudům, bylo přenesení rozhodování o návrhu na zastavení exekuce a o návrhu na odklad exekuce z exekučního soudu na soudního exekutora. Dále byla soudnímu exekutorovi dána možnost rozhodovat o vyškrtnutí věci ze soupisu či zřizovat exekutorské zástavní právo na nemovité věci. Od 1. 1. 2013 nabyla účinnosti novela exekučního řádu z. č. 396/2012 Sb. Opět byla posílena pravomoc soudního exekutora na počátku řízení. Exekuční soud již nevydává usnesení o nařízení exekuce, nýbrž pouze zašle soudnímu exekutorovi pověření k provedení exekuce. Povinný již nemá možnost podat odvolání, jelikož pověření k provedení exekuce není rozhodnutím. Obrana povinného nyní spočívá v možnosti podat návrh na zastavení exekuce ve lhůtě třiceti dnů od doručení vyrozumění o zahájení exekuce. Včasné podaný návrh na zastavení exekuce má odkladný účinek. Už jsem zmiňoval také povinné spojování řízení zahájených po 1. 1. 2013. Další novinkou je také tzv. dohodnutá změna exekutora bez nutnosti ingerence soudu, kterou do té doby právní řád neznal. Od 1. 1. 2014 je účinná další novela reagující na rekodifikaci soukromého práva, jíž došlo k další elektronizaci součinnostní agendy, byla upravena terminologie v souladu s novým občanským zákoníkem, opětovně oprávněnému odpadla povinnost dokládat soudnímu exekutorovi společně s exekučním návrhem i exekuční titul, pokud jej vydal exekuční soud, což však bude činit v praxi potíže, když soudní exekutor je povinen exekuční návrh přezkoumat, zda je v souladu s titulem, rovněž je soudní exekutor povinen zkoumat, zda mu byl předložen titul, který je vůbec vykonatelný, atd. Jak jej má soudní exekutor přezkoumat, není-li mu předložen, již není zřejmé. Významnou koncepční změnou je možnost soudního exekutora postihovat majetek ve společném jmění manželů i v případě, dluh vznikl jen jednomu z manželů před uzavřením manželství. Další novinkou je pomoc věřiteli institutem oznámení o výhradě práva dovolat se neúčinnosti právního úkonu dle § 76d a násl. exekučního řádu, spočívající v tom, že exekutor na žádost věřitele doručí oznámení věřitele o jeho výhradě práva dovolat se neúčinnosti právního jednání podle jiného právního předpisu tomu, koho žadatel označil za toho, vůči komu se neúčinnosti právního jednání může dovolat, a dále postupuje.⁷⁵

---

⁷⁵ § 76d zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

3.3.2 OBČANSKÝ SOUDNÍ ŘÁD

Občanský soudní řád je druhým nejvýznamnějším zákonem, který upravuje exekuce. K exekučnímu řádu je používán subsidiárně na základě ust. § 52 odst. 1 exekučního řádu – nestanoví-li exekuční řád jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu. Již jsem se zmiňoval o tom, že konkrétní způsob provedení exekuce na základě exekučního příkazu nalezneme právě v části šesté občanského soudního řádu. Tento předpis ovšem soudní exekutoři používají také pro obecné procesní postupy jako např. pro vedení jednání, posouzení plných mocí účastníků či doručování písemností.

3.3.3 ZÁK. Č. 119/2001 SB., KTERÝM SE STANOVÍ PRAVIDLA PRO PŘÍPADY SOUBĚŽNĚ PROBÍHAJÍCÍCH VÝKONŮ ROZHODNUTÍ

Zák. č. 119/2001 Sb. upravuje, jak již jeho název napovídá, pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, resp. exekucí. Jde o situace, kdy jsou exekucí či výkonem rozhodnutí postiženy tytéž věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty. Zákon se věnuje souběžně probíhajícím exekucím srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky, prodejem movitých, nemovitých věcí a závodu a také souběžně probíhající správou nemovité věci. Zabývá se zejména pořadím exekucí a jejich přerušením.⁷⁶

3.3.4 VYHLÁŠKA Č. 418/2001 SB.

Dalším významným právním předpisem o exekucích je vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti. Vyhláška upravuje a konkretizuje některé instituty a postupy dané Exekučním řádem. Jedná se například o vytváření protokolů o úkonu, součinnost třetích osob, doručování v exekučním řízení. Můžeme zde nalézt také postupy při předkládání elektronických spisů soudu či některé skutečnosti týkající se elektronických dražeb movitých a nemovitých věcí.⁷⁷

3.3.5 VYHLÁŠKA Č. 330/2001 SB., TZV. EXEKUTORSKÝ TARIF

O vyhlášce č. 330/2001 Sb., tedy o exekutorském tarifu, jsem se ve své diplomové práci již několikrát zmiňoval. Jedná se o právní předpis, podle kterého je určována odměna soudního exekutora, záloha na náklady exekuce, náhrada hotových výdajů, náhrada za ztrátu času a náhrada za doručování písemností. Upravuje také náklady vznikající v rámci

⁷⁶ § 3, § 8, § 11 a § 14 zákona č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí

⁷⁷ § 1 § 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti

jiné činnosti soudního exekutora na základě pověření soudu. Při rozhodování o nákladech exekuce využívá soudní exekutor výlučně této vyhlášky.⁷⁸

3.3.6 VYHLÁŠKA Č. 177/1996 SB., ADVOKÁTNÍ TARIF

O advokátním tarifu jsem již také částečně pojednal. Nejedná se přímo o právní předpis, který by upravoval postup v exekučním řízení, nicméně je v rozhodovací činnosti soudního exekutora hojně využíván. Jak už bylo řečeno, soudní exekutor v rámci příkazu k úhradě nákladů exekuce, resp. v usnesení o zastavení exekuce, rozhoduje také o nákladech oprávněného. Těmito náklady jsou ve většině případů odměna právního zastoupení advokátem v exekučním řízení. Odměna advokáta je od 7. 5. 2013, kdy byla zrušena vyhláška č. 484/2000 Sb., určována výhradně podle advokátního tarifu.

3.3.7 KANCELÁŘSKÝ ŘÁD PRO SOUDNÍ EXEKUTORY

Stavovský předpis Exekutorské komory ČR ze dne 23. 5. 2002, neboli Kancelářský řád, je pro vedení exekučního řízení zřejmě nejdůležitějším stavovským předpisem Exekutorské komory ČR. Upravuje praktické aspekty vedení exekutorského úřadu a exekučních spisů, jedná se o obdobu kancelářského řádu, který používají soudy. Z kancelářského řádu je možné se dozvědět o způsobu užívání razítek a pečetidel, o přijímání písemností, jejich náležitostech a pořizování stejnopisů a opisů. Podrobně popisuje způsob vedení listinných a elektronických spisů a dále také vedení rejstříků soudního exekutora. Přílohou Kancelářského řádu je úschovní a skartační řád.⁷⁹

---

⁷⁸ § 5 a násl. vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem

⁷⁹ § 8 a § 9 Stavovský předpis Exekutorské komory České republiky, Kancelářský řád

4 ÚVODNÍ VÝKLAD – POJEM OBCHODNÍ PODÍL SPOLEČNÍKA VE SPOLEČNOSTI S RUČENÍM OMEZENÝM, PRÁVA SPOJENÁ S ČLENSTVÍM V DRUŽSTVU

4.1 POJEM OBCHODNÍ PODÍL SPOLEČNÍKA VE SPOLEČNOSTI S RUČENÍM OMEZENÝM

Právní úprava společnosti s ručením omezeným se do 31. 12. 2013 nacházela v zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. V souvislosti s novými právními úpravami soukromého práva nabyt od 1. 1. 2014 účinnosti zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen „zákon o obchodních korporacích“), kde jsou nově upraveny obchodní společnosti, včetně společnosti s ručením omezeným. Původní obchodní zákoník je však stále užíván, takže společnost s ručením omezeným je v současné době upravována dvěma právními předpisy.

Pokud se podíváme do § 775 zákona o obchodních korporacích, zjistíme, že tímto zákonem se řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne jeho účinnosti. Společnosti s ručením omezeným založené po 1. 1. 2014 se tedy bezesbytku řídí zákonem o obchodních společnostech. U společností s ručením omezeným vzniklých do 31. 12. 2013 již situace tak jednoduchá není.⁸⁰ Podle § 777 odst. 1 zákona o obchodních korporacích se ujednání společenských smluv, která jsou v rozporu s donucujícími ustanoveními tohoto zákona, zrušují dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Platí tedy, že kogentní ustanovení tohoto zákona jsou závazná pro společnosti vzniklé před i před 1. 1. 2014. V § 777 odst. 4 téhož zákona se pak dovídáme, že obsahem společenských smluv obchodních korporací, které vznikly před účinností tohoto zákona, jsou i dosavadní ustanovení obchodního zákoníku upravující práva a povinnosti společníků, pokud nejsou v rozporu s donucujícími ustanoveními tohoto zákona nebo se od nich společníci neodchýlili ve společenské smlouvě. Dispozitivní ustanovení obchodního zákoníku tak mohou být používána i nadále. Na závěr uvádím, že obchodní korporace uvedené v § 777 odst. 4 zákona o obchodních korporacích se mohou nejpozději do 2 let ode dne účinnosti tohoto zákona změnou svých společenských smluv podřídít tomuto zákonu jako celku.⁸¹ Zdálo by se, že po uplynutí uvedené lhůty 2 let se již obchodní společnosti nemohou přetransformovat tak, aby byly zcela upraveny dle zákona o obchodních korporacích. Odborná veřejnost však nemá na

---

⁸⁰ § 775 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstev

⁸¹ Tamtéž, § 777

tuto problematiku ucelený názor, když se část přiklání i k tomu výkladu, že změna obchodní společnosti je možná i po uplynutí 2 let od účinnosti zákona o obchodních korporacích.

Podle § 114 obchodního zákoníku představuje obchodní podíl míru účasti společníka na společnosti a z této účasti plynoucí práva a povinnosti. Jeho výše se určuje podle poměru vkladu společníka k základnímu kapitálu společnosti, nestanoví-li společenská smlouva jinak. Každý společník může mít pouze jeden obchodní podíl. Jestliže se společník účastní dalším vkladem, zvyšuje se odpovídajícím způsobem jeho vklad, popřípadě i jeho obchodní podíl. Jeden obchodní podíl však může náležet i více osobám a podle § 116 odst. 2 obchodního zákoníku je předmětem dědictví.⁸²

Nová právní úprava, tedy zákon o obchodních korporacích, definuje podíl tak, že podíl společníka ve společnosti s ručením omezeným se určuje podle poměru jeho vkladu na tento podíl připadající k výši základního kapitálu, ledaže společenská smlouva určí jinak.⁸³ Dá se dovodit, že podstata obchodního podílu zůstala i nadále zachována. Co je však novinkou, je vymezení druhů podílů. Podle § 135 zákona o obchodních korporacích může společenská smlouva připustit vznik různých druhů podílů. Podíly, se kterými jsou spojena stejná práva a povinnosti, tvoří jeden druh. Podíl, se kterým nejsou spojena žádná zvláštní práva a povinnosti, je podíl základní.⁸⁴ Různé druhy podílů stanovuje opět společenská smlouva. Na rozdíl od staré právní úpravy může společník nově vlastnit více podílů, a to i různého druhu. Podíl společníka může být podle § 137 odst. 1 téhož zákona představován kmenovým listem. Kmenový list je cenný papír na řad, který nemůže být vydán jako zaknihovaný cenný papír.⁸⁵

4.2 PRÁVA SPOJENÁ S ČLENSTVÍM V DRUŽSTVU

Změna právní úpravy po 1. 1. 2014 se samozřejmě dotkla také družstev. Přejídná ustanovení k zákonu o obchodních korporacích stanoví, že družstva vzniklá přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jejichž členy jsou pouze právnické osoby, nemusí splňovat podmínku nejnižšího počtu členů podle § 552 odst. 2; jsou-li členy takového družstva pouze právnické osoby a družstvo má méně než pět členů, mohou i nadále určovat způsob rozhodování a statutární orgán stanovy družstva. Další majetková účast členů družstva na

---

⁸² § 114 a § 116 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

⁸³ § 31 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁸⁴ Tamtéž, § 135

⁸⁵ Tamtéž, § 137

podnikání se řídí dosavadními právními předpisy a stanovami družstva. Můžeme tedy shrnout, že družstva založená do 31. 12. 2013 se řídí obchodním zákoníkem, družstva vzniklá po 1. 1. 2014 pak zákonem o obchodních korporacích. Výjimku nalezneme v § 782 odst. 2 zákona o obchodních korporacích, kdy ujednání stanov družstva a smluv uzavřených mezi družstvem a členem nebo mezi družstvem a uchazečem o členství, která jsou po dni nabytí účinnosti tohoto zákona v rozporu s § 650 odst. 2, pozbývají dnem nabytí účinnosti tohoto zákona právních účinků.⁸⁶ Pro úplnost uvádím, že § 650 odst. 2 zákona o obchodních korporacích upravuje rozhodování členské schůze družstva.

Obchodní zákoník práva spojená s členstvím v družstvu nijak neupravoval. Dle literatury lze práva členů družstva rozdělit do tří základních okruhů, totiž na práva základní (hlavní), doplňková (vedlejší) a práva minoritních (menšinových) členů. Mezi základní práva jsou tradičně řazena práva hlasovací a kontrolní, práva účasti na činnosti družstva a s tím spojené práva podílet se na právech, výhodách a plněních poskytovaných družstvem členům a práva na vypořádání při zániku členství v družstvu nebo při zániku družstva samotného. Doplňkových práv je celá řada, např. právo na dispozice s členským podílem, právo podat k soudu návrh na vyslovení neplatnosti usnesení členské schůze, právo žalovat jménem družstva o náhradu škody podle § 243a obchodního zákoníku aj. Zvláštní okruh pak představují práva menšinových členů. Kromě toho lze práva člena dělit i na práva majetkové povahy (např. právo na podíl na zisku) a na práva nemajetkové povahy (např. právo účasti na zasedání členské schůze).⁸⁷

Zákon o obchodních korporacích již práva spojená s členstvím v družstvu vyjmenovává demonstrativním výčtem, a to v § 575 odst. 1. Právy člena družstva je právo volit a být volen do orgánů družstva, právo účastnit se řízení a rozhodování v družstvu a právo podílet se na výhodách poskytovaných družstvem. V § 586 zákona o obchodních korporacích je dále uvedeno, že stanovy mohou určit, že člen nebo někteří členové mají za podmínek určených ve stanovách právo na podíl na zisku.⁸⁸

---

⁸⁶ § 782 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstev

⁸⁷ DVOŘÁK, Tomáš. *Družstevní právo*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006, XXIV, 390 s. ISBN 80-717-9551-8. str. 73

⁸⁸ § 575 a § 586 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstev

5 EXEKUČNÍ POSTIH OBCHODNÍHO PODÍLU SPOLEČNÍKA VE SPOLEČNOSTI S RUČENÍM OMEZENÝM A JEHO NÁSLEDKY

5.1 PŘEHLED A VÝVOJ PRÁVNÍ ÚPRAVY

Exekuční postih obchodního podílu povinného ve společnosti s ručením omezeným je výslovně umožněn ustanovením § 63 exekučního řádu jako jeden ze způsobů provedení exekuce postižením jiných majetkových práv povinného. Na základě obecného odkazovacího ustanovení obsaženého v § 52 odst. 1 exekučního řádu se pro postup soudního exekutora přiměřeně použije právní úprava části šesté, hlavy třetí, v § 320 a násl. občanského soudního řádu. Postih obchodního podílu je systematicky zařazen jak v exekučním řádu, tak občanském soudním řádu k příkázání pohledávky proto, že ve svém důsledku skutečně pohledávku povinného, resp. jiné majetkové právo, postihuje a společnost, v níž je povinný společníkem, se ocitá v postavení podlužníka povinného se všemi z toho vyplývajícími povinnostmi. Tento způsob exekučního postihu má však svá specifika a v závislosti na tom, jak pak samotný proces probíhá, může dojít k přiměřenému použití i ustanovení dopadajících na prodej věcí movitých dle § 328b až 330a občanského soudního řádu, případně ustanovení upravujících ryzí postižení jiné peněžité pohledávky dle § 312 odst. 3 a § 313 až 316 občanského soudního řádu.

Do 31. 12. 2000 nebyl postih jiného majetkového práva povinného spočívající v postihu obchodního podílu výkonem rozhodnutí vůbec možný, judikatura dovozovala, že nejde oddělit majetkové právo spojené s obchodním podílem od ostatních práv nemajetkového charakteru. V době, kdy vstoupil v účinnost exekuční řád, tedy v květnu 2001, byla již účinná i novela občanského soudního řádu provedená jednak z. č. 30/2000 Sb., jednak z. č. 120/2001 Sb., které změnily znění § 320 a vložily nový § 320a, jímž byl umožněn postih obchodního podílu a bylo jednoznačně zakotveno postižení pohledávky z práva na vypořádací podíl, případně na podíl na likvidačním zůstatku.⁸⁹ Tato právní úprava vydržela beze změn do 31. 12. 2012, kdy v reakci na potřeby praxe a efektivnější postih majetku povinného a rovněž pro dosažení většího a spravedlivějšího výtěžku z této části majetkové podstaty došlo k zásadní změně provedené zákonem č. 396/2012 Sb., jímž bylo do občanského soudního řádu vloženo ustanovení § 320aa a § 320ab. Nová úprava lépe vystihuje specifika postihu právě

---

⁸⁹ § 320 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění platném do 31. 12. 2012

obchodního podílu, rozlišuje postih podílu a jeho následky v jednotlivých obchodních společnostech, umožňuje vyšší výtěžnost a je i pro povinného spravedlivější, neboť umožňuje ocenit tuto část majetkové podstaty tak, aby toto ocenění odpovídalo skutečné ceně, z níž se pak odvíjí nejnižší podání pro vlastní dražbu.⁹⁰ Rovněž tato nová právní úprava šetří náklady oprávněnému, který v případě, že se společnost vyplatit hodnotu vypořádacího podílu zdráhala a soudnímu exekutorovi neposkytla žádnou součinnost, musel absolvovat klasické nalézací řízení iniciované poddlužnickou žalobou, jež je svou podstatou žalobou na plnění, přitom však oprávněný neměl sebemenší šanci zjistit, jaké plnění má po společnosti žalovat.

5.2 ZÁNİK OBCHODNÍHO PODÍLU SPOLEČNÍKA VE SPOLEČNOSTI S RUČENÍM OMEZENÝM V SOUVISLOSTI S EXEKUČNÍM POSTIHEM – STAV DO ROKU 2012

Do 31. 12. 2012 byl postih obchodního podílu povinného ve společnosti s ručením omezeným upraven společně s postihem členského podílu v družstvu pouze v ust. § 320 odst. 1 ve spojení s § 320a občanského soudního řádu.

Pro ujasnění této podkapitoly předesílám, že všude, kde se hovoří o občanském soudním řádu, exekučním řádu a obchodním zákoníku, jsou tím myšleny tyto právní předpisy ve znění do 31. 12. 2012.

Základní premisou uvedenou v § 320 odst. 1 občanského soudního řádu platnou i pro postih obchodního podílu je obecné pravidlo pro postižení jiných majetkových práv, že se musí jednat o právo, které má majetkovou hodnotu, není spojeno s osobou povinného a je převoditelné na jiného. Majetkovým právem se rozumí každé penězi ocenitelné právo s majetkovou hodnotou, které při realizaci výkonem rozhodnutí může přinést majetkový výnos na vymáhanou pohledávku oprávněného.⁹¹ Tyto základní předpoklady zcela jistě obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným splňuje. Postih obchodního podílu byl pak konkretizován ust. § 320a odst. 1, které konstatovalo, že zaniká-li nařízením výkonu rozhodnutí podle § 320 odst. 1 účast povinného v obchodní společnosti nebo družstvu, postihuje výkon rozhodnutí pohledávku povinného z práva na vypořádací podíl, popřípadě z práva na likvidačním zůstatku. V dalším odstavci byly odkazy na obdobné užití ustanovení o přikázání jiné peněžité pohledávky.⁹²

---

⁹⁰ § 320aa a § 320ab zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění platném do 31. 12. 2012

⁹¹ § 320 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění platném do 31. 12. 2012

⁹² Tamtéž, § 320a

Zjistil-li soudní exekutor z obchodního rejstříku, že povinný je společníkem společnosti s ručením omezeným a rozhodl-li se tento podíl postihnout exekučním příkazem, musel exekuční příkaz kromě obecných náležitostí uvedených v § 48 exekučního řádu obsahovat dle § 49 odst. 1 exekučního řádu rovněž označení podílu v obchodní společnosti, dle odst. 3 téhož ustanovení pak konkrétní zákazy, příkazy a výzvy dle zvoleného způsobu provedení exekuce, které muselo obsahovat usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí tím stejným způsobem, což v tomto případě byl zákaz pro poddlužníka, tedy společnost, od okamžiku doručení exekučního příkazu s postiženým obchodním podílem jakkoli nakládat, tj. především převést na jiného a zatížit, zakáže poddlužníkovi, aby povinnému vyplatil pohledávku z vypořádacího podílu, provedl na ni započtení nebo s ní jinak nakládal, čímž dojde k tzv. obstavení obchodního podílu, pro společnost arrestatorium, tedy zákaz nakládat, zároveň tímž exekučním příkazem je povinnému zakázáno, aby s podílem podobným způsobem jako společnost nakládal (inhibitorium), tedy především aby jej převedl na jiného, nebo aby jej zatížil, čímž vzniká pro povinného speciální inhibitorium k této části majetkové podstaty, a pokud by jej povinný porušil, byl by takový úkon absolutně neplatným dle § 47 odst. 4 exekučního řádu. Ve všech dispozicích s obchodním podílem je povinný omezen již okamžikem doručení exekučního příkazu poddlužníkovi, tedy společnosti s ručením omezeným. Způsob doručení exekučního příkazu upravuje § 49 odst. 4 a 5 exekučního řádu. Exekuční příkaz soudní exekutor doručí oprávněnému, povinnému, případně manželce povinného, pokud by byl postihován obchodní podíl ve společném jmění manželů, a společnosti.⁹³ Společnosti jej soudní exekutor doručí do vlastních rukou dle § 313 odst. 2 občanského soudního řádu, což splňuje doručení do datové schránky společnosti, když doručení do datové schránky se považuje za doručení do vlastních rukou adresáta dle § 49 odst. 6 občanského soudního řádu. Jakmile nabude usnesení o nařízení exekuce a exekuční příkaz právní moci, doručí o této skutečnosti soudní exekutor vyrozumění oprávněnému a společnosti, společnosti opět do vlastních rukou (viz. § 314 občanského soudního řádu).⁹⁴

Podle § 148 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2012 (dále jen „obchodní zákoník“) má kromě jiných případů i pravomocné nařízení výkonu rozhodnutí postižením obchodního podílu společníka

---

⁹³ § 49 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění platném do 31. 12. 2012

⁹⁴ § 313 a § 314 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění platném do 31. 12. 2012

ve společnosti nebo vydání exekučního příkazu k postižení obchodního podílu společníka ve společnosti po právní moci usnesení o nařízení exekuce stejné účinky jako zrušení jeho účasti ve společnosti soudem. Z tohoto ustanovení tak plynou důsledky vydání exekučního příkazu pro účast povinného ve společnosti.⁹⁵ V případě výkonu rozhodnutí je jednoznačně dán okamžik zániku účasti povinného ve společnosti právní mocí usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, v případě exekučního postihu není tento okamžik bez řádné interpretace tohoto ustanovení patrný. Nelze jej interpretovat tak, že pouze exekuční příkaz vydaný po právní moci usnesení o nařízení exekuce zamýšlené účinky přivodí, nýbrž tak, že po právní moci usnesení o nařízení exekuce se podle vydaného exekučního příkazu exekuce provede. Účast povinného ve společnosti zaniká, je-li vydán exekuční příkaz k provedení exekuce postižením obchodního podílu, jakmile usnesení o nařízení exekuce nabude právní moci, s tím, že v právní moci musí být i předmětný exekuční příkaz, proto okamžik zániku účasti povinného ve společnosti bude závislý na tom, která skutečnost nastala později, zda právní moc usnesení o nařízení exekuce nebo právní moc exekučního příkazu. Je nepředstavitelné, aby účinky vyvolalo již pouhé vydání exekučního příkazu, aniž by byl kterémukoli z účastníků doručen a tím nabyl právní moci. Podmínkou pro to, aby podle vydaného exekučního příkazu, který může nabýt právní moci dříve než usnesení o nařízení exekuce, mohla být exekuce provedena, je právní moc usnesení o nařízení exekuce. Dříve nelze vydaný exekuční příkaz realizovat.

Zaniká-li tedy účast povinného ve společnosti, v případě společnosti s ručením omezeným postihuje exekuce pohledávku povinného z práva na vypořádací podíl, ev. na likvidačním zůstatku, zaniká-li se zánikem účasti povinného i společnost jako celek. Takový případ může nastat, je-li povinný jediným společníkem ve společnosti, neboť společnost přestane splňovat podmínky pro její vznik a zápis do obchodního rejstříku. K návrhu na zrušení společnosti a její likvidaci je dle literatury⁹⁶ oprávněn v řízení o výkon rozhodnutí oprávněný, pokud tak neučiní, je k tomu oprávněn soud, který výkon rozhodnutí nařídil, v případě exekučního řízení by tak zřejmě k takovému návrhu byl oprávněn soudní exekutor, který příslušný exekuční příkaz vydal. K provedení likvidace je nutné jmenovat likvidátora. Podle § 71 odst. 1 obchodního zákoníku likvidátora jmenuje statutární orgán společnosti, není-li zákonem, společenskou smlouvou nebo stanovami

---

⁹⁵ § 148 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění platném do 31. 12. 2012

⁹⁶ DRÁPAL, Ljubomír. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 2 sv. ISBN 978-80-7400-107-9. s. 2422

určeno jinak. Není-li bez zbytečného odkladu jmenován, jmenuje ho rejstříkový soud. Teprve po likvidaci společnosti a vyčíslení likvidačního zůstatku pro povinného by bylo možné exekuci fakticky provést, tedy likvidační zůstatek soudnímu exekutorovi vyplatit, k čemuž by byl oprávněn likvidátor společnosti.⁹⁷ Chce-li společnost likvidaci předejít, musí poté, co na ni přešel obchodní podíl jediného společníka, platně rozhodnout o převodu obchodního podílu podle § 113 odst. 5 obchodního zákoníku, což bylo považováno za sporné, zda společnost vůbec takto rozhodnout může, když není nikoho, kdo by vykonával práva valné hromady, které je takové rozhodování svěřeno. Tento problém byl nakonec vyřešen judikaturou, když Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 31. října 2006, sp. zn. 29 Odo 850/2006, uvedl, že postup společnosti v takové situaci logicky vyplývá z toho, jakým způsobem má být naloženo s obchodním podílem k uspokojení věřitelů jediného společníka. Společnost s ručením omezeným, na kterou přešel po vydání exekučního příkazu k postižení obchodního podílu obchodní podíl jediného společníka, tedy může rozhodnout o převodu tohoto obchodního podílu podle § 113 odst. 5 obchodního zákoníku, čímž vlastní likvidaci předejde.

V případě, že povinný není jediným společníkem společnosti s ručením omezeným, je exekuce provedena tím, že společnost vyplatí soudnímu exekutorovi do výše vymáhaných částek hodnotu vypořádacího podílu. Vyplacení vypořádacího podílu, zjištění jeho výše a splatnost jsou ryze vnitřní záležitostmi společnosti, do níž nemá soudní exekutor jakoukoli pravomoc ingerovat, tyto vnitřní záležitosti jsou i zákonnou úpravou ponechány na společnosti, když úprava je v této části dispozitivní a dává přednost ujednání mezi společníky.

Dle § 61 odst. 2 obchodního zákoníku vzniká společníkovi právo na vyplacení vypořádacího podílu při zániku účasti společníka ve společnosti za trvání společnosti jinak než převodem podílu nebo udělením příklepu v řízení o výkonu. Výše vypořádacího podílu se stanoví ke dni zániku účasti společníka ve společnosti z vlastního kapitálu zjištěného z mezitímní, řádné nebo mimořádné účetní závěrky sestavené ke dni zániku účasti společníka ve společnosti, pokud společenská smlouva nestanoví, že se má zjistit z čistého obchodního majetku na základě posudku znalce ustanoveného obdobně podle § 59 odst. 3 obchodního zákoníku. Vypořádací podíl se vyplácí v penězích, neplyne-li ze společenské smlouvy nebo stanov něco jiného. Dle § 61 odst. 3 obchodního zákoníku právo na

---

⁹⁷ § 71 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění platném do 31. 12. 2012

vyplacení vypořádacího podílu je splatné uplynutím tří měsíců od schválení účetní závěrky podle odstavce 2 nebo ode dne doručení posudku znalce podle odstavce 2 společnosti, nestanoví-li zákon, dohoda účastníků nebo společenská smlouva jinak. Jestliže společníci nebo příslušný orgán společnosti účetní závěrku bez vážného důvodu neschválí, je právo na vyplacení vypořádacího podílu splatné uplynutím tří měsíců ode dne, kdy měla být účetní závěrka schválena.⁹⁸ Pro výši vypořádacího podílu je rozhodný stav vlastního kapitálu společnosti ke dni zániku účasti povinného ve společnosti, vlastní kapitál pak tvoří vlastní zdroje financování obchodního majetku společnosti a hodnotově je vyjádřen rozdílem mezi kapitálem společnosti a cizím kapitálem.⁹⁹ Lhůtu k zaplacení stanoví § 150 obchodního zákoníku, avšak použije se jen tehdy, nestanoví-li společenská smlouva či stanovy něco jiného. Komplikací při vyplacení vypořádacího podílu může být situace předvídaná v § 150 odst. 3 obchodního zákoníku, pokud nebyl povinným, tedy společníkem, vklad zcela splacen, neboť pak je společnost povinna vyplatit vypořádací podíl bez zbytečného odkladu po splacení tohoto vkladu, navíc společenská smlouva může lhůtu pro splatnost vypořádacího podílu prodloužit. Nelze předpokládat, že by povinný v případě, že je takový obchodní podíl postižen, doplatil hodnotu vkladu a k vyplacení vypořádacího podílu vůbec došlo.¹⁰⁰

Uvolněný obchodní podíl přechází dle § 113 odst. 5 obchodního zákoníku na společnost, která s ním musí naložit stejně jako při vyloučení společníka ze společnosti, tj. může jej převést na jiného společníka nebo třetí osobu. O převodu rozhoduje valná hromada. Dle § 113 odst. 6 obchodního zákoníku nedojde-li k takovému převodu obchodního podílu, rozhodne valná hromada do šesti měsíců ode dne, kdy k vyloučení společníka došlo, buď o snížení základního kapitálu o vklad vyloučeného společníka, nebo o tom, že ostatní společníci převezmou jeho obchodní podíl v poměru svých obchodních podílů za úplatu ve výši vypořádacího podílu, jinak může soud společnost i bez návrhu zrušit a nařídít její likvidaci. Rozhodnutím valné hromady o rozdělení obchodního podílu mezi společníky přechází na společníky rozdělený obchodní podíl za podmínek stanovených valnou hromadou.¹⁰¹

---

⁹⁸ § 61 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění platném do 31. 12. 2012

⁹⁹ DRÁPAL, Ljubomír. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 2 sv. ISBN 978-80-7400-107-9, s. 2422

¹⁰⁰ § 150 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění platném do 31. 12. 2012

¹⁰¹ Tamtéž, § 113

Jestliže byla exekuce na majetek společníka, jehož účast ve společnosti zanikla v důsledku vydaného exekučního příkazu, zastavena a společnost dosud nenaložila s uvolněným obchodním podílem podle § 113 odst. 5 a 6 obchodního zákoníku, účast společníka ve společnosti se dle § 148 odst. 4 obchodního zákoníku obnovuje. Jestliže však již společnost vyplatila vypořádací podíl soudnímu exekutorovi, obnoví se účast společníka jen, nahradí-li do 2 měsíců společnosti vypořádací podíl.¹⁰² Právní úprava obnovení účasti povinného pouze v případě zastavení exekuce, se jeví jako zcela paradoxní, neboť v případě, že dojde v rámci nařízené exekuce k úhradě vymáhané pohledávky a nákladů exekuce jinak než vynucenou realizací vydaných exekučních příkazů, účast povinného ve společnosti se neobnoví i přesto, že oprávněný je již uspokojen a na dalším postihu povinného nemá nikdo z účastníků, ani soudní exekutor, žádný legitimní zájem. Nicméně bylo opakovaně judikováno¹⁰³, že jiný výklad by byl v rozporu s tehdy platnou právní úpravou, proto rejstříkové soudy striktně pro obnovení účasti povinného ve společnosti vyžadovaly usnesení o zastavení exekuce v této části s doložkou právní moci.

Dojde-li k vyplacení jen části vypořádacího podílu soudnímu exekutorovi, je otázka zůstatku podílu věcí obchodněprávního vztahu mezi bývalým společníkem a společností.

5.3 PRÁVNÍ ÚPRAVA PO ROCE 2013

Zákonem č. 396/2012 Sb. byla provedena novela nejen exekučního a občanského soudního řádu, nýbrž v souvislosti s těmito předpisy byl jim odpovídajícím způsobem novelizován i obchodní zákoník.

Pro opětovné terminologické upřesnění a výklad této podkapitoly předesílám, že všude, kde se hovoří o občanském soudním řádu, exekučním řádu a obchodním zákoníku, jsou tím v této podkapitole myšleny tyto právní předpisy ve znění novely č. 396/2012 Sb., nebude-li dále uvedeno jinak, pak i ve znění aktuálním.

Novelou od 1. 1. 2013 došlo k zásadní změně exekučního postihu obchodního podílu, resp. ke způsobu, jakým je při tomto postihu dosahováno exekučního výtěžku. Obchodní podíl povinného je postižen exekučním příkazem, následně je však oceněn a prodán v dražbě. Nenalezne-li se zájemce ani v opakované dražbě, teprve poté se uplatní

---

¹⁰² § 148 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění platném do 31. 12. 2012

¹⁰³ usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19.8.2008, sp. zn. 29 Cdo 339/2008, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18.8.2011, sp. zn. 29 Cdo 1413/2010

postup, který byl praktikován do účinnosti novely, tedy je postihován vypořádací podíl, resp. podíl na likvidačním zůstatku stejným způsobem jako dříve.

Náležitosti exekučního příkazu zůstaly i po novele stejné, exekuční příkaz dle § 49 odst. 1 písm. d) exekučního řádu musí obsahovat kromě obecných náležitostí označení podílu v konkrétní obchodní společnosti, došlo však ke změně příslušných ustanovení občanského soudního řádu, a to jak v ustanovení § 320a, tak zejména vložení nového § 320aa a § 320ab. § 320aa stanoví povinnost soudního exekutora vložit do exekučního příkazu zákaz pro povinného převádět jeho podíl ve společnosti s ručením omezeným, nebo ho zatěžovat a zakazuje příslušnému orgánu společnosti s ručením omezeným, tedy valné hromadě, udělit mu k takovému jednání souhlas.¹⁰⁴ Exekuční příkaz se i nadále doručuje společnosti do vlastních rukou. Tímto tedy došlo ke zpřesnění arrestatoria i inhibitoria v exekučním příkazu, výslovně je uvedeno, které dispozice jsou povinnému i společnosti zakázány, v dalším obsahu musí nutně reagovat na nově včleněný § 320aa, jež stanoví následný postup soudního exekutora po právní moci jednak exekučního příkazu, jednak po vyznačení doložky provedení exekuce dle § 35b odst. 1 písm. h) exekučního řádu, a to zcela odlišně od předchozí právní úpravy, prvně rovněž právní úprava rozlišuje mezi postižením obchodních podílů v různých typech společností a rovněž poprvé rozlišuje převoditelnost, resp. nepřevoditelnost podílu. Soudní exekutor tak musí do exekučního příkazu vložit další příkaz pro společnost ke sdělení, zda je či není obchodní podíl povinného převoditelný, případně je-li omezeně převoditelný, pak za jakých podmínek. Měl by rovněž určit lhůtu, v níž by měla společnost tuto povinnost splnit, aby ji mohl soudní exekutor v řízení adekvátně zohlednit.¹⁰⁵ Další náležitosti exekučního příkazu již nemusejí být uváděny obligatorně, nicméně je zřejmě vhodné společnost i ostatní účastníky na různé, v úvahu přicházející postupy dle § 320ab občanského soudního řádu, upozornit již ve vydaném exekučním příkazu.

Další postup se odvíjí podle toho, zda je podíl ve společnosti volně převoditelný, omezeně převoditelný nebo zcela nepřevoditelný. Tuto skutečnost by měla soudnímu exekutorovi sdělit v souladu s dohodou společníků uzavřenou ve společenské smlouvě nebo zakladatelské listině sama společnost. Není-li tato skutečnost zakladatelskými dokumenty upravena, užijí se ust. § 115 obchodního zákoníku, resp. zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o korporacích), subsidiárně.

---

¹⁰⁴ § 320aa § 320ab zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

¹⁰⁵ Tamtéž, § 320aa

Dle § 115 odst. 1 obchodního zákoníku může ve vícečlenných společnostech společník smlouvou převést svůj obchodní podíl na jiného společníka se souhlasem valné hromady, nestanoví-li společenská smlouva jinak. Připouští-li to společenská smlouva, může společník převést svůj obchodní podíl i na třetí osobu. Společenská smlouva může rovněž podmínit převod obchodního podílu na třetí osobu i souhlasem valné hromady. Má-li společnost jediného společníka, je obchodní podíl dle § 115 odst. 2 obchodního zákoníku převoditelný na třetí osoby vždy.¹⁰⁶ Podle § 207 zákona o obchodních korporacích je převoditelnost obchodního podílu zachována, může být podmíněna dle společenské smlouvy souhlasem některého z orgánů společnosti a není-li souhlas udělen do 6 měsíců ode dne uzavření smlouvy o převodu, nastávají tytéž účinky, jako při odstoupení od smlouvy, ledaže je ve smlouvě o převodu určeno jinak.¹⁰⁷ Smlouva o převodu podílu nenabude účinnosti dříve, než bude souhlas udělen. Pokud je příslušný orgán společnosti nečinný nebo neudělá souhlas bez udání důvodu, může společník po zániku smlouvy vystoupit ze společnosti do jednoho měsíce od zániku smlouvy, jinak se k vystoupení nepřihlíží. Rovněž dle zákona o obchodních korporacích může společenská smlouva podmínit převod obchodního podílu na osobu, která není členem společnosti, souhlasem valné hromady. Smlouva o převodu podílu nenabude účinnosti dříve, než bude souhlas udělen. Není-li souhlas udělen ve stejné lhůtě jako shora uvedené, nastávají i stejné účinky. Soudní exekutor tak zjistí dle součinnosti poskytnuté mu po doručení exekučního příkazu společnosti, zda a jak je obchodní podíl převoditelný, neposkytne-li tuto součinnost společnost, je možné ji zjistit z obchodního rejstříku.¹⁰⁸

V případě, že je podíl nepřevoditelný, postihuje dle § 320ab odst. 8 exekučního řádu exekuce pohledávku z práva na vypořádací podíl, o níž bylo pojednáno v předchozí kapitole. Na tomto postupu se po 1. 1. 2013 zpřesnila formulace § 148 odst. 2 písm. d) obchodního zákoníku, který stanoví, že účast povinného ve společnosti v případě nepřevoditelnosti obchodního podílu zanikne právní mocí exekučního příkazu k postižení obchodního podílu po uplynutí lhůty uvedené ve výzvě ke splnění vymáhané povinnosti podle § 46 odst. 6 exekučního řádu a, byl-li v této lhůtě podán návrh na zastavení exekuce,¹⁰⁹ po právní moci rozhodnutí o tomto návrhu, čímž nová úprava reaguje na nejasnosti ohledně okamžiku zániku účasti povinného ve společnosti tak, jak byly

---

¹⁰⁶ § 148 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění platném do 31. 12. 2013

¹⁰⁷ § 207 zákona č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech

¹⁰⁸ Tamtéž

¹⁰⁹ § 148 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění platném do 31. 12. 2013

naznačené v předchozí kapitole. Z tohoto definitivně vyplývá, že exekuční příkaz musí být pravomocný, aby mohl způsobit zamýšlené účinky, rovněž však musí být vyznačena doložka provedení exekuce, která však nemůže být vyznačena dříve, než uplyne lhůta k dobrovolnému splnění, nebo dříve, než je rozhodnuto o prvotním návrhu na zastavení exekuce. Je-li vyznačena doložka provedení exekuce a je-li exekuční příkaz pravomocný, je možné exekuci realizovat. Právní úprava v novém zákoně o obchodních korporacích rovněž ujasnila postup společnosti v případě uvolněného podílu, s nímž v případě zániku účasti povinného jako jediného společníka nebyl nikdo oprávněn nakládat a tato mezera v zákoně se řešila judikaturou. V současné právní úpravě na tuto situaci pamatuje ust. § 212 odst. 2 zákona o obchodních korporacích, kdy společnost nakládá s uvolněným podílem jako zmocněnec.¹¹⁰

V případě, že je podíl povinného ve společnosti neomezeně převoditelný nebo omezeně převoditelný, prodá se po právní moci jak exekučního příkazu, tak po vyznačení doložky provedení exekuce do rejstříku nařízených exekucí, v dražbě. Na dražbu obchodního podílu se přiměřeně použijí ust. § 328b až 330a občanského soudního řádu, tedy ustanovení o prodeji movitých věcí. Exekučním příkazem tedy dojde k postižení podílu, po jeho právní moci dojde buď k realizaci prodejem v dražbě, nebo k postižení pohledávky z vypořádacího podílu, jak bylo popsáno shora. Před případnou dražbou je třeba zjistit cenu podílu. Dle § 320ab odst. 2 exekučního řádu přibere soudní exekutor pro určení rozhodné ceny obchodního podílu vždy znalce z oboru ekonomika, jemuž by měla společnost poskytnout součinnost k ocenění obchodního podílu potřebnou. Znalec by měl mít zejména přístup k účetnictví společnosti, přehledu o zisku a ztrátách společnosti, přehledu majetku a závazků atd. Dle ust. § 53 odst. 1 exekučního řádu může soudní exekutor donucovat společnost k poskytnutí součinnosti znalci ukládáním pořádkových pokut, jiný donucovací prostředek nemá soudní exekutor k dispozici. Znalce přibere soudní exekutor do řízení usnesením.¹¹¹ Ačkoli zákon žádná pravidla pro ustanovení znalce k ocenění obchodního podílu, resp. movitých věcí, když se přiměřeně dle této právní úpravy v tomto případě postupuje, neupravuje, bude zřejmě vhodné doručit usnesení o ustanovení znalce všem účastníkům řízení a společnosti, aby společnost věděla, že je povinna znalci a kterému součinnost poskytnout. Lhůtu pro vypracování znaleckého

---

¹¹⁰ § 212 zákona č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech

¹¹¹ § 53 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

posudku by měl soudní exekutor určit přiměřeně s ohledem na předpokládaný vývoj řízení a možnou spolupráci či nespolečenosti. Lhůtu je rovněž možné usnesením prodloužit. Problematika ocenění obchodního podílu je otázkou spíše ekonomickou než právní, proto je ponechána znalci jako třetí osobě s odbornými předpoklady pro stanovení ceny, znalec používá při ocenění jak majetkovou, tak výnosovou metodu. Cenu obchodního podílu majetkovou metodou by měl znalec stanovit jako podíl na čistém obchodním jmění ke dni ocenění součtem jednotlivých druhů majetku sníženým o hodnotu závazků podle stavu ke dni ocenění. V případě, že společnost nedosahuje záporných ekonomických výsledků, je na místě rovněž metoda výnosová. V okamžiku, kdy soudní exekutor obdrží od znalce posudek k určení ceny, může bez dalšího vydat dražební vyhlášku dle § 328b občanského soudního řádu.¹¹² Z ceny určené znalcem pak soudní exekutor vychází při určení nejnižšího podání, které zákon stanoví na jednu třetinu z ceny rozhodné dle § 329 odst. 2 občanského soudního řádu. Dražbu může konat soudní exekutor jak v sídle exekutorského úřadu, tak elektronicky dle § 330a občanského soudního řádu, volba náleží pouze soudnímu exekutorovi. Postup při vydání dražební vyhlášky a při samotné dražbě stanoví § 328b odst. 3 a násl. občanského soudního řádu. Specifiky oproti dražbě movitých věcí je povinnost soudního exekutora doručit dražební vyhlášku rovněž společnosti dle § 320ab odst. 3 občanského soudního řádu. Společnost je pak dle § 148 odst. 3 obchodního zákoníku povinna seznámit ostatní společníky s doručením dražební vyhlášky stejným způsobem jako v případě svolání valné hromady, na žádost zašle společníkovi dražební vyhlášku přímo, tím je zajištěno vyrozumění ostatních společníků, kterým svědčí zákonné předkupní právo k draženému podílu dle § 320ab odst. 4 občanského soudního řádu.¹¹³ Předkupní právo musí společník uplatnit jako dražitel v dražbě a projeví se tak, že v případě, že více dražitelů učiní shodné podání, je příklep udělen společníkovi, aniž by mezi dražiteli rozhodoval los dle § 329 odst. 3 občanského soudního řádu. Dle § 148 odst. 3 obchodního zákoníku již okamžikem udělením příklepu v dražbě se stává vydražitel společníkem místo povinného. Toto ustanovení není v souladu s § 329 odst. 7 občanského soudního řádu, když k přechodu vlastnického práva je nutné kromě udělení příklepu rovněž zaplacení nejvyššího podání, teprve takto složená právní skutečnost může přechod vlastnického práva zapříčinit. Domnívám se, že přednost by měla mít dikce občanského soudního řádu, neboť bez

---

¹¹² 328b zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

¹¹³ § 148 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění platném do 31. 12. 2013

zaplacení nejvyššího podání nemůže vydražitel podíl nabýt a vydražiteli by nemohlo být vydáno potvrzení o nabytí podílu v dražbě analogicky dle § 329a odst. 1 občanského soudního řádu. Je otázkou, jak by byla řešena judikaturou situace, kdy by v případě, že dojde k vydražení obchodního podílu za cenu vyšší, než je limit pro platby v hotovosti, tedy 350.000,- Kč, a vydražitel by byl povinen takové nejvyšší podání uhradit do sedmi od dražby na účet soudního exekutora dle § 329 odst. 5 občanského soudního řádu, tedy ještě by nebyl společníkem dle občanského soudního řádu, nicméně dle obchodního zákoníku ano a chtěl by v tu dobu, než nejvyšší podání doplatí, již vykonávat některá práva s podílem spojená a posléze by např. nejvyšší podání nedoplatil. S největší pravděpodobností by takové jednání nemohlo být považováno za platné, když práva společníka vykonával někdo, kdo podíl nenabyl, ačkoli obchodní zákoník považuje za rozhodný okamžik udělení příklepu. Nejpozději tedy do sedmi dnů od udělení příklepu se vydražitelem stane společníkem společnosti s ručením omezeným s tím, že se tak stane zpětně k udělení příklepu. S výtěžkem prodeje naloží soudní exekutor dle § 331 a násl. občanského soudního řádu.

U omezeně převoditelného podílu je jedinou podmínkou pro prodej v dražbě udělení příklepu vydražiteli, který splňuje podmínky stanovené zákonem, společenskou smlouvou nebo stanovami pro nabytí podílu, tedy tomu, kdo splňuje podmínky pro společníky společnosti. Splnění podmínek je nutné prokázat před dražbou, v opačném případě by nebyl dražitel soudním exekutorem k dražbě připuštěn.

V případě neúspěšné dražby, a to opakované, postihuje exekuce pohledávku z práva na vypořádací podíl, jejíž postižení již bylo popsáno v předchozí podkapitole. Tentýž postup, připomínám, se uplatní pro nepřevoditelný podíl. Zůstává ovšem otázkou, zda dikce § 320ab odst. 8 občanského soudního řádu nepřipouští aplikaci § 330 odst. 4 občanského soudního řádu, který po druhé neúspěšné dražbě nařizuje soudu, resp. soudnímu exekutorovi, nabídnout draženou movitou věc nebo věci k převzetí oprávněnému za alespoň jednu třetinu rozhodné ceny, tedy za nejnižší podání.¹¹⁴ Pokud by tedy byla opakovaná dražba podílu neúspěšná, může oprávněný obchodní podíl za stejných podmínek jako při dražbě převzít, nebo se uplatní ihned přechod k postižení vypořádacího podílu? Domnívám se, že dikce § 320ab odst. 8 občanského soudního řádu je speciálním ustanovením pro postih obchodního podílu, proto se převzetí oprávněným neuplatní.

---

¹¹⁴ 320ab zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Tomuto výkladu by rovněž odpovídala i povinnost soudního exekutora vyrozumět o druhé neúspěšné dražbě společnost, zřejmě právě z důvodu, aby mohlo dojít k realizaci pohledávky z vypořádacího podílu a společnost k tomu mohla začít činit kroky.

Ani novela však nevyjasnila situaci při obnovení účasti povinného ve společnosti při ukončení exekuce jiným způsobem než jejím faktickým provedením. Právní úprava v § 148 odst. 5 obchodního zákoníku setrvala na požadavku na zastavení exekuce, a to alespoň v této části, § 206 odst. 3 zákona o obchodních korporacích hovoří o obnovení účasti v případě zrušení rozhodnutí dle odstavce 1, v němž je uveden i exekuční příkaz.¹¹⁵ Účast povinného ve společnosti by se tak mohla obnovit v případě, že dojde buď k alespoň částečnému zastavení exekuce co do tohoto způsobu provedení, nebo zrušením exekučního příkazu. Takový případ je možné si představit např. v situaci, kdy po opakované dražbě dojde k uspokojení vymáhaných částek jiným způsobem než vyplacením vypořádacího podílu. Soudní exekutor by tak zřejmě musel exekuční příkaz zrušit, aby se účast povinného ve společnosti obnovila, nicméně takový exekuční příkaz by zřejmě musel být vydán po 1. 1. 2014, byl-li vydán dříve, bude opět nutné exekuci zastavit.

---

¹¹⁵ § 206 zákona č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech

6 EXEKUČNÍ POSTIH DRUŽSTEVNÍHO PODÍLU ČLENA DRUŽSTVA A JEHO NÁSLEDKY

6.1 PŘEHLED A VÝVOJ PRÁVNÍ ÚPRAVY

Exekuční postih družstevního podílu povinného neboli členských práv a povinností povinného v družstvu, umožňuje soudnímu exekutorovi stejně jako v případě postihu obchodního podílu § 63 exekučního řádu. V občanském soudním řádu je pak upraven rovněž na stejném místě, tj. v části šesté, hlavě třetí, v § 320 a násl. občanského soudního řádu. V závislosti na charakteru členského podílu, resp. na skutečnosti, zda je či není s členským podílem v družstvu spojeno právo užívat byt, mohou být přiměřeně použita i ust. § 336 až 337h občanského soudního řádu upravující prodej nemovitosti, resp. věci nemovité dle znění nového občanského zákoníku, nebo ustanovení upravující postižení jiné peněžité pohledávky dle § 312 odst. 3 a § 313 až 316 občanského soudního řádu.

Občanský soudní řád ve znění do 31. 12. 2000, jak jsem již uvedl v předchozí kapitole, vůbec postih členských práv a povinností povinného v družstvu neumožňoval, § 320 odst. 2 dokonce výslovně uváděl, že postih členského podílu ve stavebním bytovém družstvu za trvání členství povinného není přípustný. Po 1. 5. 2001, kdy vstoupil v účinnost exekuční řád, až do 31. 12. 2012 se postih členského podílu v družstvu prováděl stejně jako v případech postižení obchodních podílů v jiných obchodních společnostech dle vloženého § 320a postižením pohledávky z práva na vypořádací podíl, případně na podíl na likvidačním zůstatku, a to i v případě bytového družstva, v němž členský podíl byl spojen s právem užívat byt, a praxe často poukazovala na skutečnost, že hodnota vypořádacího podílu naprosto nereflektuje skutečnou hodnotu členského podílu. K této disproporci se vyjadřovala i judikatura Nejvyššího soudu ČR, nicméně na platné právní úpravě nemohla v tomto ohledu nic změnit.¹¹⁶ Až po provedené změně občanského soudního řádu zákonem č. 396/2012 Sb., jímž bylo do občanského soudního řádu vloženo kromě jiných ust. § 320ab, došlo k rozlišení charakteru členského podílu v družstvu a tím i k zajištění spravedlivějšího ocenění a výtěžku z této části majetkové podstaty povinného.

Pro jednotný výklad příštích podkapitol opět předesílám, že tam, kde v následujících dvou podkapitolách hovořím o občanském soudním řádu, obchodním

---

¹¹⁶ usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26.9.2002, sp. zn. 20 Cdo 101/2002

zákoníku, případně jiných právních předpisech, je to vždy v kontextu té které kapitoly podle právního stavu, o němž daná podkapitola pojednává.

6.2 ZÁNİK DRUŽSTEVNÍHO PODÍLU ČLENA DRUŽSTVA A JEHO NÁSLEDKY V SOUVISLOSTI S EXEKUČNÍM POSTIHEM – STAV DO ROKU 2012

Do 31. 12. 2012 platila pro postih družstevního podílu povinného stejná pravidla jako pro postih obchodního podílu povinného ve společnosti s ručením omezeným, kterému jsem se věnovala v předchozí kapitole. Právní rámec byl dán § 320 a § 320a občanského soudního řádu, v exekučním řádu pak § 48 a 49, které stanoví náležitosti exekučního příkazu. V tomto případě bylo obligatorní náležitostí exekučního příkazu určit družstvo, v němž k postižení členských práv a povinností povinného jako člena dochází, stejně tak tomuto družstvu pak bylo nutné tento exekuční příkaz do vlastních rukou doručit, a to dříve než povinnému. Postup soudního exekutora a náležitosti exekučního příkazu včetně arrestatoria a inhibitoria se uplatní shodně dle již popsané právní úpravy při postihu obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným.¹¹⁷

Vzhledem ke skutečnosti, že právní úprava neumožňuje založit jednočlenné družstvo, odpadají při postihu členských práv a povinností obdobné potíže nastíněné u jednočlenné společnosti s ručením omezením, počínaje samotným doručením exekučního příkazu a výplatou svého vlastního vypořádacího podílu konče. Rovněž vzhledem k ust. § 221 odst. 4 obchodního zákoníku je vyloučeno, aby zánikem účasti povinného v družstvu zaniklo družstvo samotné, vždy v družstvu zůstane minimálně jeden další společník, který o dalším osudu družstva může rozhodovat.

Stejně jako v případě společnosti s ručením omezeným postihuje exekuce postižením družstevního podílu do roku 2012 po zániku účasti povinného v družstvu pohledávku z práva povinného na vypořádací podíl, případně podíl na likvidačním zůstatku. Účast povinného v družstvu zaniká dle dikce § 233 odst. 1 obchodního zákoníku kromě jiného pravomocným nařízením výkonu rozhodnutí tímto způsobem a vydáním exekučního příkazu k postižení členského podílu v družstvu po právní moci usnesení o nařízení exekuce.¹¹⁸ Argumentaci k problematice okamžiku zániku účasti povinného ve společnosti s ručením omezeným je možné v plném rozsahu aplikovat i na okamžik

¹¹⁷ § 48 § 49 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

¹¹⁸ § 233 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění platném do 31. 12. 2012

zániku účasti povinného v družstvu, když zákonná formulace výchozích podmínek je zcela shodná. Zánik účasti povinného v družstvu tak může způsobit jedině pravomocný exekuční příkaz ve spojení s právní mocí usnesení o nařízení exekuce, opět platí, že jedno bez druhého zánik účasti povinného v družstvu nemůže způsobit. Jako rozhodné datum bych zvolil to, které nastane později.

Podmínky pro výpočet výše a vyplacení vypořádacího podílu stanoví primárně stanovy družstva, případně podpůrně určuje § 233 obchodního zákoníku. Dle § 233 odst. 2 obchodního zákoníku se vypořádací podíl určí poměrem splaceného členského vkladu dosavadního člena, tedy povinného, násobeného počtem ukončených roků jeho členství k souhrnu splacených členských vkladů všech členů násobených ukončenými roky jejich členství. Dle § 233 odst. 3 obchodního zákoníku je pro určení vypořádacího podílu rozhodný stav vlastního kapitálu družstva podle účetní závěrky za rok, v němž členství zaniklo.¹¹⁹ Při určování výše vypořádacího podílu se nepřihlíží ke kapitálu, jenž je v nedělitelném fondu, a jestliže to vyplývá ze stanov, i v jiných zajišťovacích fondech. Rovněž se nepřihlíží k vkladům členů s kratším než ročním členstvím přede dnem, k němuž se řádná účetní závěrka sestavuje. Splatnost vypořádacího podílu stanoví § 233 v odst. 4, a to uplynutím tří měsíců od schválení účetní závěrky za rok, v němž členství zaniklo. Nárok na podíl na zisku vzniká jen za období trvání členství.¹²⁰

Stanovy bytových družstev, kde je se členstvím povinného v družstvu spojeno nájemní právo k bytu, většinou však stanoví takovou formu výpočtu vypořádacího podílu, že dojde k vyplacení vypořádacího podílu v řádech desetitisíců, případně statisíců, i přesto, že samotný převod členského podílu by přinesl úhradu vyšší, což bylo nejvíc kritizovaným aspektem právní úpravy do konce roku 2012.

Po právní moci usnesení o nařízení exekuce a exekučního příkazu soudní exekutor vyrozumí družstvo, že tyto skutečnosti v řízení nastaly, a družstvo by den následující po obdržení vyrozumění mělo soudnímu exekutorovi vyplatit hodnotu vypořádacího podílu, případně podílu na likvidačním zůstatku, do výše vymáhaných pohledávek a nákladů exekuce. Není-li pohledávka ještě splatná, vyplatí ji soudnímu exekutorovi po splatnosti. Splatnost je dle § 233 odst. 3 obchodního zákoníku závislá na provedení účetní závěrky,

---

¹¹⁹ § 233 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění platném do 31. 12. 2012

¹²⁰ Tamtéž

soudní exekutor proto musí na vyplacení pohledávky v souladu se stanovami společnosti vyčkat, není oprávněn po družstvu dříve nevyplacení pohledávky jakkoli vymáhat.¹²¹

Zánik účasti povinného v družstvu není nevratným procesem. Účast povinného v družstvu se dle § 231 odst. 2 obchodního zákoníku obnoví, pokud dojde k pravomocnému zastavení exekuce dříve, než je exekuce fakticky realizována vyplacením vypořádacího podílu soudnímu exekutorovi. Došlo-li však již k vyplacení vypořádacího podílu, účast povinného se obnoví pouze v případě, že povinný družstvu to, co za něho bylo na exekuci placeno, družstvu nahradí.¹²² Opět i tato konstrukce se jeví jako velice problematická v případě, že k ukončení exekuce dojde jiným způsobem než nutností exekuci fakticky provést, především pak v případě, že dojde k ukončení exekuce vymožením jiným způsobem. K zániku účasti povinného v družstvu dojde již samotným pravomocným nařízením exekuce ve spojení s pravomocným exekučním příkazem, aniž by k tomu bylo zapotřebí jakéhokoli dalšího úkonu soudního exekutora, aniž by tuto skutečnost mohl ovlivnit, avšak v případě, že exekuce je úspěšně provedena jiným způsobem, nemůže již soudní exekutor ovlivnit, aby na majetek povinného nedopadly účinky exekuce více, než je pro uspokojení vymáhaných částek potřeba. Toto negativum právní úpravy obchodního zákoníku přetrvávalo až do konce roku 2013, částečně napraveno bylo až zákonem o obchodních korporacích účinným od 1. 1. 2014.

6.3 PRÁVNÍ ÚPRAVA PO ROCE 2013

Hlavní změnu právní úpravy exekucí, resp. výkonu rozhodnutí, přinesla novela občanského soudního řádu účinná od 1. 1. 2013 a dotkla se zásadním způsobem i exekučního postihu členského podílu v družstvu, zejména pak co se týká družstev bytových.

Jak judikatura i praxe poukazovala na značný nepoměr mezi výtěžkem dosaženým vyplacením vypořádacího podílu při zániku z členství povinného v bytovém družstvu mezi hodnotou bytu, který fakticky podíl povinného představuje, došlo ke změně v § 320ab občanského soudního řádu, když nadále, je-li s podílem v družstvu spojeno právo užívat byt, postupuje soudní exekutor po právní moci exekučního příkazu a po vyznačení doložky provedení exekuce proti povinnému podle ustanovení platných pro prodej nemovitosti,

---

¹²¹ § 233 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění platném do 31. 12. 2012

¹²² Tamtéž

resp. věci nemovité, dle § 336 a násl. občanského soudního řádu se zohledněním specifik uvedených v § 320ab občanského soudního řádu.¹²³

Vyjde-li tedy v řízení najevo, že povinný je členem družstva, soudní exekutor vydá exekuční příkaz k provedení exekuce postižením členského podílu v takovém družstvu s tím, že povinnému zakáže, aby se svým podílem disponoval, družstvu zakáže, aby povinnému jakékoli dispozice s podílem umožnilo, a uloží, aby soudnímu exekutorovi oznámilo, zda je podíl povinného v družstvu převoditelný, omezeně převoditelný či nepřevoditelný. Družstvo je povinno soudnímu exekutorovi tuto skutečnost oznámit, když na ní je závislý další postup v řízení. Neoznámí-li ji, je možné ji zjistit z obchodního rejstříku, kde jsou rovněž stanovy družstva, z nichž se toto podává, uloženy. Soudní exekutor by měl na různé varianty postupu pamatovat již ve vydaném exekučním příkazu a po příkazech a zákazech pro povinného i družstvo by měl uvést rovněž i to, že v případě, že je podíl dle stanov družstva nepřevoditelný, postihuje exekuce pohledávku z práva na vypořádací podíl, jak byl popsán již v předchozí podkapitole a jak stanoví § 320ab odst. 8 občanského soudního řádu.¹²⁴ V případě bytového družstva, je-li tedy s členským podílem spojeno právo užívat byt, a k uzavření nájemní smlouvy k takovému bytu je třeba právního úkonu třetí osoby, považuje se takový členský podíl dle § 320ab odst. 1 věty čtvrté občanského soudního řádu za nepřevoditelný.

Soudní exekutor je povinen po právní moci exekučního příkazu nechat členský podíl povinného v družstvu ocenit znalcem, kterého za tímto účelem do řízení usnesením přibere. Po doručení znaleckého posudku postupuje přiměřeně dle ustanovení o provedení dražby při prodeji movitých věcí. Soudní exekutor tedy vydá jako následující krok rovnou dražební vyhlášku, v níž rozhodnou cenu členského podílu stanoví v souladu s cenou určenou znalcem ve znaleckém posudku a jako nejnižší podání jednu třetinu této ceny. Dražební vyhláška není rozhodnutím, není proti ní přípustné odvolání. Zůstává tedy otázkou, jakým způsobem by se mohl povinný bránit proti eventuálně nesprávně určené ceně, resp. proti ceně, s níž z jakéhokoli důvodu nesouhlasí, když ani znalecký posudek se žádnému z účastníků nedoručuje, je založen k nahlédnutí v exekučním spisu, nicméně není povinností soudního exekutora jej účastníkům doručit k vyjádření. Domnívám se, že jedinou přípustnou obranou povinného je podání návrhu na částečně zastavení exekuce, když žádný opravný prostředek není přípustný a jiný procesní návrh nepřichází dle platné

¹²³ § 320ab zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

¹²⁴ Tamtéž

právní úpravy v úvahu. Soudní exekutor je povinen doručit dražební vyhlášku i družstvu, družstvo ji na žádost doručí kterémukoli členů, pokud o to požádá. Pokud se některý z členů družstva zúčastní dražby a učiní shodné podání s jiným dražitelem, bude mu udělen příklep, neboť mu svědčí zákonné předkupní právo zakotvené v § 320ab odst. 4 občanského soudního řádu. Je-li dražba úspěšná, oznámí soudní exekutor udělení příklepu i družstvu dle § 320ab odst. 6 občanského soudního řádu. Tato povinnost pak bude splněna doručením usnesení o příklepu do datové schránky družstva.¹²⁵ Na vydražitele pak přejde členský podíl v družstvu zpětně ke dni udělením příklepu po doplacení nejvyššího podání, nebude-li nejvyšší podání zapláceno ihned po dražbě v hotovosti k rukám soudního exekutora. Soudní exekutor vypíše opakovanou dražbu, pokud je první dražební rok neúspěšný, dražba se koná za stejných podmínek jako první, jen s tím rozdílem, že ten, kdo chtěl uplatňovat předkupní právo, měl tak učinit již před zahájením prvního dražebního roku, neuplatnil-li jej, k předkupnímu právu se nadále nepřihlíží. Všechny okolnosti rozhodné pro konání dražby, jako právě např. uplatnění předkupního práva nebo práva, které nepřipouští výkon rozhodnutí, je možné uplatnit pouze do okamžiku zahájení prvního dražebního roku, jak stanoví § 328b odst. 4 občanského soudního řádu mezi náležitostmi dražební vyhlášky pro prodej movitých věcí, které se zde užije přiměřeně.¹²⁶ V případě, že se pro členský podíl nenajde vydražitel ani v opakované dražbě, postupuje nadále soudní exekutor podle ust. § 312 odst. 3 a § 313 až 316 občanského soudního řádu a exekuce se provede postižením pohledávky z práva na vypořádací podíl.¹²⁷

Je-li povinný členem tzv. bytového družstva, tedy s jeho členským podílem je spojeno právo užívat byt na základě nájemní smlouvy uzavřené mezi družstvem a povinným jako nájemcem, postupuje se v řízení po vydání exekučního podle ustanovení regulujících exekuční prodej nemovitosti v § 336 a násl. občanského soudního řádu. Již v exekučním příkazu by zřejmě měl soudní exekutor uvést, že je postihován členský podíl povinného v bytovém družstvu, s nímž jsou spojena členská práva a povinnosti ke konkrétnímu bytu, neboť v okamžiku, kdy exekuční příkaz vydává, má k dispozici součinnost od družstva a ví, který byt povinný z titulu člena družstva užívá a který tedy

¹²⁵ § 320ab zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

¹²⁶ Tamtéž, § 328

¹²⁷ Tamtéž, § 313

nadále bude předmětem exekuce.¹²⁸ Po právní moci exekučního příkazu, resp. po jeho právní moci a po vyznačení doložky provedení exekuce, ustanoví soudní exekutor znalce k ocenění předmětného členského podílu, a to znalce z oboru ekonomika, ceny a odhady nemovitostí. Po podání znaleckého posudku vydá soudní exekutor dle § 336a občanského soudního řádu usnesení o ceně členského podílu, resp. bytu, kterým je představován, proti usnesení o ceně je přípustné odvolání, jímž může povinný proti ceně stanovené znalce, resp. následně soudním exekutorem, brojit.¹²⁹ O odvolání rozhoduje krajský soud nadřízený soudu prvního stupně, který vydal pověření k provedení exekuce. V usnesení o ceně by měl soudní exekutor určit nemovitost, které se exekuce týká, tj. měl by uvést, že předmětem exekuce je členský podíl v družstvu představovaný členskými právy a povinnostmi ke konkrétnímu bytu, příslušenství bytu, výslednou cenu bytu s příslušenstvím a měl by také určit známá věcná břemena a nájemní práva, která prodejem v dražbě nezaniknou. Zároveň dle § 336a odst. 2 rozhodne o zániku nájemního práva a práva odpovídajícího věcnému břemeni, jestliže není poskytováno nájemné v místě a čase obvyklé nebo je-li hrubý nepoměr mezi věcným břemenem a výhodou oprávněného a takové právo výrazně omezuje možnost prodat byt v dražbě.¹³⁰ V případě družstevního bytu není důvod o případném zániku práva odpovídajícího věcnému břemeni nebo nájemního práva rozhodovat, když na družstevním bytu právo odpovídající věcnému břemeni nemůže váznout a bylo-li sjednáno podnájemní právo, zaniká ze zákona se zánikem nájemního práva povinného. Vzhledem ke skutečnosti, že účast povinného v družstvu zaniká udělením příklepu v dražbě, resp. zpětně ke dni udělení příklepu doplacením nejvyššího podání, zaniká i dle § 714 občanského zákoníku, resp. § 2278 nového občanského zákoníku, i nájemní právo povinného k bytu a zanikne tedy i případně sjednané právo podnájemní.¹³¹ Po právní moci usnesení o ceně vydá soudní exekutor dražební vyhlášku a nařídí dražební jednání. Dražební vyhlášku vydá přiměřeně dle § 336b občanského soudního řádu. Při srovnání se standardním prodejem nemovitosti ji navíc doručí bytovému družstvu a toto na žádost některého z členů tomu, který o zaslání na své náklady požádal. Také zde platí, že zúčastní-li se dražby člen družstva, svědčí mu předkupní právo, jež musí jako dražitel v dražbě aktivně uplatnit. Pokud stanovy stanoví omezenou převoditelnost členského podílu v družstvu, může se dražby jako dražitel

¹²⁸ § 336 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

¹²⁹ Tamtéž, § 336a

¹³⁰ Tamtéž, § 336a

¹³¹ § 2278 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

zúčastnit pouze ten, kdo prokáže, že podmínky stanov pro členy družstva splňuje. Dražbu lze provést dle § 336o občanského soudního řádu i elektronicky.¹³² Postup soudního exekutora po dražbě a udělení příklepu je určen § 336j a násl. občanského soudního řádu, když dále prodej družstevního bytu rozebírat by znamenalo věnovat se místo exekučnímu postihu členského podílu v družstvu prodeji nemovitosti, resp. věci nemovité, proto dále na tato zákonná ustanovení v podrobnostech odkazují, když pro prodej členského podílu se dále beze zbytku uplatní včetně provedení rozvrhu výtěžku z dražby dle § 337a a násl. občanského soudního řádu, jímž prodej členského podílu v družstvu, s nímž je spojeno právo užívat byt, končí.¹³³

Zůstává otázkou, zda při neúspěchu již opakovaného dražebního jednání má nadále soudní exekutor postupovat podle ustanovení pro prodej nemovité věci, tedy nařídit celkem pět kol dražebních jednání dle § 336m odst. 3 občanského soudního řádu, nebo se řídit ust. § 320ab odst. 7 občanského soudního řádu a po první neúspěšné dražbě by měla nadále exekuce postihovat pohledávku z práva na vypořádací podíl. Domnívám se, že ustanovení o postihu obchodního, resp. členského, podílu, je k ustanovením o prodeji nemovitých věcí ve vztahu speciality, když sám text občanského soudního řádu říká, že se použijí přiměřeně, proto by zřejmě soudní exekutor po neúspěšné opakované dražbě měl v řízení pokračovat postižením pohledávky z práva na vypořádací podíl, o němž již bylo pojednáno výše. Na tomto místě považuji za vhodné ještě podotknout, že dojde-li k situaci, že místo vydražení členského podílu v bytovém družstvu je postihována pohledávka z práva na vypořádací podíl, uplatní se beze zbytku § 712 občanského zákoníku, které zakládá povinnému právo a zároveň povinnost se vystěhovat z družstevního bytu až v okamžiku, kdy je mu zajištěna bytová náhrada.¹³⁴ Podle téhož ustanovení platí, že bytové družstvo vyplatí vypořádací podíl až po vystěhování z bytu, a to ve lhůtě podle stanov bytového družstva. Splatnost je tedy dána ve vazbě na vystěhování z bytu, a to ve lhůtě určené stanovami družstva, což se může opět v praxi projevit velice negativně v tom smyslu, že dříve není možné se výplaty vypořádacího podílu domáhat a celý proces se v závislosti na vystěhování povinného může neúměrně prodloužit.¹³⁵ Nový občanský zákoník celý institut bytových náhrad opouští, navíc se uplatní i zpětně na stávající nájemní smlouvy,

---

¹³² § 336o zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

¹³³ Tamtéž, § 336j

¹³⁴ § 712 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění platném do 31. 12. 2013

¹³⁵ Tamtéž

předpokládám tedy, že tento problém by již v budoucnu při řešení zániku nájmu družstevního podílu i v souvislosti s exekučním postihem neměl vyvstat.¹³⁶

Zákon ukládá soudnímu exekutorovi ve vztahu k družstvu při postupu v řízení je informovat o nařízené dražbě doručením dražební vyhlášky, rovněž pak je jeho povinností doručit mu usnesení o příklepu, družstvo by následně mělo s vydražitelem uzavřít novou nájemní smlouvu k bytu, který byl předmětem dražby, když vydražením podílu zanikla účast v družstvu a tedy i nájemní smlouva povinnému a vydražitel se stal členem družstva místo něho.

Nový zákon o obchodních korporacích platný od 1. 1. 2014 se rovněž družstvu věnuje, kdy pro soudního exekutora jsou důležitá pravidla uvedená mimo jiné v následujících ustanoveních: dle § 598 zákona o obchodních korporacích je podíl nepřevoditelný, pokud je podle stanov podmínkou členství v družstvu pracovní poměr člena k družstvu, což se následně odrazí ve způsobu postihu takového podílu.¹³⁷ § 610 specifikuje způsob zániku členství povinného v družstvu shodně jako pro zánik účasti společníka ve společnosti s ručením omezeným, zpřesňuje formulaci v souladu s dikcí exekučního řádu po novele provedené zák. č. 396/2012 Sb. Výši vypořádacího podílu určí družstvo dle § 623 poměrem splněné vkladové povinnosti člena, kterému v daném účetním období zaniklo členství, k členskému vkladu vůči souhrnu splněných vkladových povinností všech členů k členským vkladům k poslednímu dni tohoto účetního období. Při výpočtu vypořádacího podílu se poměr násobí výší vlastního kapitálu družstva po odečtení rezervního fondu, je-li podle jiného právního předpisu nebo stanov zřízen, a to v rozsahu, v jakém podle jiného právního předpisu nebo stanov nelze rezervní fond rozdělit mezi členy družstva, zjištěného z účetní závěrky sestavené k poslednímu dni účetního období, v němž členství zaniklo.¹³⁸ Zanikne-li členství do 30. června daného účetního období, určí se vypořádací podíl z vlastního kapitálu družstva k poslednímu dni předcházejícího účetního období, je-li takto zjištěný vypořádací podíl vyšší. Splatnost pak určuje § 624, pokud není stanovami upravena tato problematika, včetně výpočtu výše vypořádacího podílu, odlišně; u bytového družstva § 748 odst. 2 stanoví, že pokud není rovněž jinak určeno stanovami, je vypořádací podíl roven výši členského vkladu, což je

---

¹³⁶ Dohnal Jakub, Reiser Ondřej: Konec bytových náhrad, www.epravo.cz, 2.8.2013, [online], dostupné z [www: http://obcanskyzakonik.justice.cz/infocentrum/media/konec-bytovych-nahrad/](http://obcanskyzakonik.justice.cz/infocentrum/media/konec-bytovych-nahrad/)

¹³⁷ § 598 zákona č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech

¹³⁸ Tamtéž, § 623

pro všechny účastníky řízení situace krajně ekonomicky nevýhodná, když právě členský podíl v bytovém družstvu má hodnotu nepoměrně vyšší.¹³⁹

Ust. § 628 odst. 1 zákona o obchodních korporacích setrvalo na požadavku pravomocného zastavení exekuce postižením členského podílu, aby došlo k obnovení účasti povinného v družstvu, odstavec 2 téhož paragrafu pak ukládá tomu, kdo přijal vyplacený vypořádací podíl, aby jej do 30 dnů od pravomocného rozhodnutí o zastavení exekuce vrátil družstvu.¹⁴⁰ Toto ustanovení považují celé za značně problematické. Z právní úpravy vypadlo, že účast povinného lze obnovit pouze v případě, že exekuce nebyla do právní moci rozhodnutí o zastavení exekuce postižením družstevního podílu provedena, tj. v situaci, kdy dojde k provedení a vyplacení vypořádacího podílu povinného družstvem soudnímu exekutorovi, a následně je exekuce zastavena zcela, např. pro nedostatek dalšího majetku povinného, čímž dojde k zastavení exekuce i ve všech jednotlivých způsobech, kterými byla prováděna, mělo by snad dojít k obnovení účasti povinného, což by zcela popíralo smysl exekučního postihu, jestliže by poté musel navíc oprávněný i soudní exekutor prostředky vymožené tímto způsobem družstvu vracet.

---

¹³⁹ § 748 zákona č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech

¹⁴⁰ Tamtéž, § 628

7 VYBRANÉ AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

7.1 NEJČASTĚJŠÍ PRAKTICKÉ PROBLÉMY

Pro tuto podkapitolu jsem si vybral pouze tři okruhy praktických obtíží, kterými jsou jednak problémy při použití nových institutů do řízení zahájených před účinností novely č. 396/2012 Sb., jednak problémy při dohledávání členských podílů v družstvu a jednak tzv. jednomužné společnosti s ručením omezeným, když v ostatním se obsah této kapitoly do značné míry prolíná se závěrem mé práce, proto se vymežím jen na zcela konkrétní aspekty exekuční činnosti.

7.1.1 PROBLÉMY S APLIKACÍ PŘECHODNÝCH USTANOVENÍ K NOVELE Č. 396/2012 SB. A NÁSLEDNÉ NOVELE Č. 303/2013 SB.

Nejzákladnějším praktickým problémem, na nějž je třeba upozornit, byla nejasnost a roztržitost výkladu i postupů soudních exekutorů v exekučních řízeních zahájených před účinností z. č. 396/2012 Sb., a to v důsledku nejednotného výkladu přechodných ustanovení k tomuto zákonu. Obecné pravidlo stanoví, že na exekuční řízení se aplikují ustanovení exekučního řádu v aktuálním znění, protože soud, resp. soudní exekutor, vždy vede řízení podle procesního práva, účinného v době, kdy řízení probíhá, není-li přechodnými ustanoveními v případné novelizaci právní úpravy uvedeno jinak. Dle čl. IV., bodu 1, přechodných ustanovení k zákonu č. 396/2012 Sb. řízení zahájená přede dnem účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů, s výjimkou § 33e, 44b, 46, 49 odst. 1 písm. h), 55c odst. 3, 66 odst. 4 a 69a zák. 120/2001 Sb., které se použijí ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.¹⁴¹ Toto intertemporální ustanovení se zdá na první pohled jednoznačné, když okamžik zahájení řízení je stanoven § 35 odst. 2 exekučního řádu, který jako okamžik zahájení řízení definuje den, kdy exekuční návrh došel exekutorovi.¹⁴² Nicméně v praxi nepanovala jednota, co se rozumí okamžikem zahájení řízení pro jednotlivé způsoby provedení exekuce, proto někteří soudní exekutoři jako okamžik zahájení řízení, např. pro provedení exekuce právě postižením členských práv a povinností v družstvu, považovali vydání exekučního příkazu, nikoli okamžik zahájení řízení jako celku, čímž se dostávali do režimu novely a dále podle ní v řízení postupovali. V důsledku této interpretace pak docházelo běžně k tomu, že v řízení

---

¹⁴¹ Čl. IV, bodu 1, přechodných ustanovení k zákonu č. 396/2012 Sb

¹⁴² § 35 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

zahájených do 31. 12. 2012 byly aplikovány postupy dle novely č. 396/2012 Sb., pokud byl v nich ten který exekuční příkaz vydán až po 1. 1. 2013. Exekuční řízení, resp. provedení exekuce konkrétním způsobem, pak bylo vedeno v několika právních režimech, podle toho, kdy byl který exekuční příkaz vydán. Domnívám se, že tento postup nebyl správný, když za okamžik zahájení řízení je možné považovat dle výkladových pravidel obecně platných ve všech procesních předpisech pro řízení zahajovaná na návrh pouze ten okamžik, kdy exekuční návrh dojde soudnímu exekutorovi. Předpokládám, že ti exekutoři, kteří takto v řízeních postupovali a právní režim konkrétního způsobu provedení exekuce vážali na okamžik vydání exekučního příkazu, byli k takovému postupu motivováni především vidinou vyššího výtěžku jednotlivých exekucí, když není pochyb o tom, že nové postupy jsou efektivnější jak po stránce procesní, tak po stránce finanční. Do řízení se tak opětovně promítá, že soudní exekutor, stejně jako soud, by měl být nestranný a nezávislý, nicméně v mnoha případech do praktického života finanční aspekt exekuční činnosti zcela výrazně promlouvá. Definitivní řešení tohoto problému přinesl zákon č. 303/2013 Sb., kterým byl opět exekuční řád s účinností od 1. 1. 2014 novelizován. Dle čl. II, bodu 2, přechodných ustanovení k zákonu č. 303/2013, exekuční příkaz vydaný po dni nabytí účinnosti zákona č. 396/2012 Sb. v řízeních zahájených před nabytím účinnosti zákona č. 396/2012 Sb. se řídí zákonem č. 120/2001 Sb., ve znění účinném po dni nabytí účinnosti zákona č. 396/2012 Sb.¹⁴³ Toto přechodné ustanovení tak legalizovalo do té doby rozporuplnou praxi, k níž se již vyjádřil ve své rozhodovací činnosti i Městský soud v Praze v usnesení sp. zn. 16 Co 381/2013, v němž jednoznačně odmítl postup v tzv. starých řízeních dle exekučního řádu a potažmo občanského soudního řádu ve znění po 1. 1. 2013, a nadále se na exekuční příkaz vydaný pod dni nabytí účinnosti zákona č. 396/2012 (1. 1. 2013), užijí ustanovení zákona č. 120/2001 Sb. (exekuční řád) ve znění účinném po dni nabytí účinnosti zákona 396/2012 (01. 01. 2013). Aplikace přechodných ustanovení k zákonu č. 303/2013 Sb., tak již není vázána na datum zahájení exekučního řízení, nýbrž na datum vydání exekučního příkazu. Datum zahájení exekučního řízení tak již není pro aplikaci toho kterého znění exekučního řádu rozhodující, nýbrž rozhodujícím se stává datum vydání exekučního příkazu, i přesto, že novela poněkud nešťastně užívá pouze slovní spojení „na exekuční příkaz“, nikoli na řízení, nicméně dá se předpokládat, že smyslem a účelem této novely byla aplikace novelizace provedené zákonem č. 396/2012 na všechna řízení zahájená vydáním exekučního příkazu bez ohledu na datum

¹⁴³ Čl. II, bodu 2, přechodných ustanovení k zákonu č. 303/2013

zahájení exekučního řízení jako celku, a to zřejmě i s přihlédnutím k rovnosti účastníků řízení. Této zásadě pak při takovém výkladu musí ustoupit zásada legitimního očekávání, když účastníci řízení jsou nyní konfrontováni s institutem provedení exekuce, o nichž se předtím důvodně domnívali, že se jejich řízení nemohou týkat. I přesto, že s tímto výkladem a postupy nesouhlasím, odstranily se alespoň výkladové nejasnosti, nicméně je otázkou, zda nebyly vytvořeny problémy v praxi téměř neřešitelné. Modelová situace by mohla vypadat následovně: exekuční řízení bylo zahájeno v roce 2009, v roce 2013, tedy až po účinnosti novely č. 396/2012 Sb. bylo zjištěno, že povinný je členem bytového družstva, následně byl vydán exekuční příkaz se všemi poučeními a příkazy dle znění občanského soudního řádu do 31. 12. 2012, neboť soudní exekutor neaplikoval novelizované znění exekučního řádu a občanského soudního řádu na řízení zahájená dříve, tudíž právní mocí exekučního příkazu účast povinného v bytovém družstvu zanikla. V situaci, kdy exekuční příkaz nabyl právní moci po 1. 1. 2014, neměl by být i na tento exekuční příkaz aplikován režim novely č. 396/2012 Sb., i přesto, že v době vydání exekučního příkazu soudní exekutor zastával jiný právní názor a účastníky o takovém postupu vůbec nepoučil, což nebylo jeho pochybením. Takto se nadále ukazuje, že přechodná ustanovení k novelizacím exekučního řádu a občanského soudního řádu jak v roce 2012, tak v roce 2013 byla vypracována naprosto necitlivě a bez znalosti průběhu exekučního řízení, resp. bez znalosti základních principů procesního práva vůbec. Na definitivní vyřešení tohoto aplikačního problému bude zřejmě nutné vyčkat do té doby, než se k této problematice vyjádří v rámci rozhodovací praxe některá z nejvyšších soudních autorit tak, aby bylo došlo ke konečnému sjednocení postupů v řízeních.

7.1.2 POTÍŽE S VYHLEDÁNÍM ČLENSKÉHO PODÍLU V DRUŽSTVU

Z praktického hlediska, co se postihu členského podílu v družstvu týká, zůstává nejzákladnějším problémem nezávisle na právní úpravě před či po novelizaci, zjišťování, zda povinný je vůbec členem jakéhokoli bytového družstva, neboť k těmto majetkovým právům neexistuje žádná evidence a soudnímu exekutorovi tak nezbývá, než aby zjišťoval u každého jednotlivého povinného dle jeho adresy, event. dle sdělení od oprávněného, součinnostním dotazem na to které bytové družstvo v místě bydliště, zda povinný je či není jeho členem. Vyhledávání této části majetkové podstaty povinného je náročné, mnohdy vůbec nezjistitelné, např. v případě, kdy povinný má trvalé bydliště i jakoukoli jinou adresu nikoli v tomto bytě, nýbrž kdekoli jinde, a družstevní byt dále pronajímá.

V takovém případě je jen otázkou náhody, zda exekutor z nějaké součinnostní odpovědi zjistí další adresu, pokud jí povinný vůbec kdy uváděl, na níž by se tedy předmětný byt, k němuž povinnému svědčí členská práva a povinnosti, nachází.

7.1.3 PROBLÉMY PŘI POSTIHU OBCHODNÍHO PODÍLU POVINNÉHO VE SPOLEČNOSTI S RUČENÍM OMEZENÝM V PŘÍPADĚ TZV. JEDNOMUŽNÉ S.R.O.

Při postihu obchodního podílu povinného ve společnosti s ručením omezeným vyvstávají v praxi největší potíže v případech, kdy povinný je ve společnosti vším – jediným společníkem i jednatelem a v takovém by případě měl provést exekuci fakticky sám proti sobě, resp. její provedení umožnit. V případě postihu obchodního podílu v takové společnosti je jednatel, tedy povinný, prvním, kdo se o tomto způsobu provedení exekuce dozví, což je stav velice nežádoucí, neboť z procesně taktického hlediska samozřejmě soudní exekutor nemá zájem na tom, aby povinný jako první věděl, jakým způsobem bude exekuce vedena, a byl mu dán prostor případné provedení exekuce zmařit. V tomto konkrétním případě lze předpokládat, že je-li společnost funkční, má povinný jako jednatel přístup k datové schránce, kam je obligatorně exekuční příkaz soudním exekutorem dle § 45 odst. 2 exekučního řádu doručován.¹⁴⁴ Touto situací tak dochází k porušení § 313 odst. 2 občanského soudního řádu, jež zakazuje dřívější doručení povinnému než podlužníkovi, tedy společnosti.¹⁴⁵

V závislosti na právním režimu, v němž je exekuční příkaz vydán, by pak povinný měl sám jako jednatel provést vypořádání svého vlastního obchodního podílu jako společníka a jako jednatel přivést společnost do likvidace, případně z pozice jednatele umožnit svůj obchodní podíl ocenit tím, že poskytne součinnost znalci k ocenění obchodního podílu pro účely jeho prodeje v dražbě. I přesto, že obchodní společnost je entitou od povinného odlišnou, v tomto případě ji nelze od povinného oddělit, a povinnosti ukládané exekučním příkazem jak společnosti, tak povinnému evidentně musí plnit povinný osobně i za společnost. Nebude-li je plnit, může být společnosti soudním exekutorem uložena pouze pořádková pokuta dle § 53 občanského soudního řádu.¹⁴⁶ V praxi tak často dochází k tomu, že obchodní podíly povinných v tzv. jednomužných společnostech s ručením omezeným nejsou vůbec postihovány, neboť provedení exekuce

¹⁴⁴ § 45 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

¹⁴⁵ § 313 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

¹⁴⁶ Tamtéž, § 52

je nakonec plně závislé na součinnosti povinného, kterou ovšem od povinného nelze očekávat a nelze jej k ní ani nijak efektivně právními nástroji přinutit.

7.2 ROZBOR JUDIKATURY

Judikatura k tématu mé diplomové práce je poměrně kusá, tento stav je zřejmě způsoben tím, že vybrané způsoby exekučního postihu nepatří mezi ty nejčastěji využívané, rozhodně jej nelze zdůvodnit tím, že by se jednalo o problematiku jednoznačnou, jednoduchou, kterou není potřeba judikatorně řešit a postupy sjednocovat.

7.2.1 JUDIKATURA K PRÁVNÍ ÚPRAVĚ PLATNÉ DO 31. 12. 2000

Nejstarší rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR k této problematice pochází z poloviny devadesátých let a jsou v souladu s tehdy platným právem, které exekuční postih obchodního podílu neumožňovalo. Judikáty jsem dohledal dva – rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR 7 Cmdo 9/94 a 2 Odon 46/97, z obou se podává stejný závěr, obdobná právní věta, a to, že výkonem rozhodnutí (exekuce tehdy ještě neexistovaly) není možné obchodní podíl povinného jako společníka ve společnosti s ručením omezeným postihnout, když „obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným představuje jak míru účasti společníka na čistém obchodním jmění společnosti, tak míru účasti společníka na řízení a kontrole společnosti. Majetkové právo nelze ze souboru uvedených práv vydělit jako právo samostatné, jež by bylo možno postihnout exekucí podle § 320 odst. 1 o. s. ř.“¹⁴⁷, když judikatura setrvala na výkladu, že byť obchodní podíl představuje mimo jiné majetkové právo, nemá povahu pouze jiného majetkového práva dle § 320 odst. 1 občanského soudního řádu ve znění do 31. 12. 2000, tudíž jej nelze výkonem rozhodnutí postihnout. Za jiné majetkové právo ve smyslu § 320 o. s. ř., ve znění do 31. 12. 2000 obchodní podíl považován nebyl, jeho nepostižitelnost byla dovozována judikaturou. V zákoně byla výslovně upravena nepostižitelnost členského podílu v družstvu, a to v § 320 odst. 2 občanského soudního řádu ve znění do 31. 12. 2000. Na stejném právním názoru setrval i Ústavní soud ČR, který se danou problematikou zaobíral v řízení vedeném pod sp. zn. I ÚS 259/2000, v němž bylo dne 26. 1. 2001 usnesením rozhodnuto o odmítnutí ústavní stížnosti, v níž se stěžovatel domáhal zrušení rozhodnutí obecných soudů, které v řízení o výkon rozhodnutí zamítly jeho návrh na nařízení výkonu rozhodnutí postižením obchodního podílu, když poukazoval na skutečnost, že obchodní podíl může být předmětem občanskoprávních vztahů, je statkem obchodovatelným, je součástí majetku

---

¹⁴⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 3.3.1998, sp. zn. 2 Odon 46/97

povinného, není proto důvodu, aby bylo více chráněno právo dlužníka vlastnit majetek dle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod než stejné právo věřitele, jemuž navíc svědčí exekuční titul a o jeho právu tak není sporu. V souladu s tehdy platnou právní úpravou byla stížnost odmítnuta, nicméně v odůvodnění již Ústavní soud konstatoval, že rozhodoval podle úpravy platné do 31. 12. 1999 a od 1. 1. 2000 došlo ke změně, kdy byl postih obchodního podílu v obchodní společnosti i členského podílu v družstvu umožněn zásadní novelou občanského soudního řádu zákonem č. 30/2000 Sb.¹⁴⁸

7.2.2 JUDIKATURA K PRÁVNÍ ÚPRAVĚ PLATNÉ OD PO 1. 1. 2001 DO SOUČASNOSTI

Další judikatura se již vztahuje k právnímu stavu po 1. 1. 2000 do konce roku 2012, novější rozhodnutí se mi nepodařilo vyhledat. Judikatorně bylo řešeno několik praktických obtíží, a to jak z pohledu exekučního, tak obchodního práva.

Za velice užitečný považuji v oblasti postihu družstevního podílu jednak rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 4. 2007, č. j. 29 Odo 460/2005, jednak usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 9. 2002, č.j. 20 Cdo 101/2002.

Z rozsudku sp. zn. 29 Odo 460/2005 se podává, že jsou-li členy družstva manželé, pak je-li exekuce vedena jen proti jednomu z nich, zaniká po právní moci usnesení o nařízení exekuce účast i druhého manžela v družstvu, neboť v případě, že by účast nezanikla oběma manželům a členem družstva by zůstal druhý manžel, nevznikl by povinnému nárok na výplatu vypořádacího podílu a tento postup by zcela postrádal jakýkoli význam, ba dokonce by odporoval smyslu a cíli právní úpravy, když by jím nebylo možné dosáhnout výtěžku.¹⁴⁹

Usnesení sp. zn. 20 Cdo 101/2002 podává výklad k podobnosti mechanismu přikázání jiné peněžité pohledávky a postižení členských práv podle právní úpravy do 31. 12. 2012, kdy je pravdou, že usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, resp. exekuční příkaz, který v exekučním řízení plní jeho funkci a má stejné účinky, postižením členských práv a povinností v družstvu je svými zákazy a příkazy pro povinného a družstvo obdobné postižení jiných peněžitých pohledávek, neboť je postihována jiná peněžitá pohledávka - pohledávka z vypořádacího podílu po zániku členství v družstvu. Vzhledem k této podobnosti je na místě aplikovat i ustanovení o splatnosti takové pohledávky analogicky dle § 314a odst. 2 občanského soudního řádu, které přikazuje poddlužníkovi, v tomto

¹⁴⁸ Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 26. 1. 2001, sp. zn. I ÚS 259/2000

¹⁴⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2007 sp. zn. 29 Odo 460/2005

případě družstvu, vyplatit postiženou pohledávku následující den po doručení vyrozumění o právní moci, a není-li v tu dobu ještě splatná, pak jakmile se splatnou stane.¹⁵⁰ „Protože nárok na vypořádací podíl při zániku členství za trvání družstva je, pokud stanovy neurčují jinak, splatný uplynutím tří měsíců od schválení účetní závěrky za rok, v němž členství zaniklo (§ 233 odst. 4 věta první obch. zák.), přichází v úvahu výplata pohledávky v postiženém rozsahu oprávněnému až po takto stanovené splatnosti. V době, kdy soud nařizuje výkon rozhodnutí, není výše vypořádacího podílu s ohledem na způsob jejího stanovení známa (srov. § 233 odst. 2, 3 obch. zák.). Dlužník povinného (družstvo) proto po splatnosti nároku na vypořádací podíl vyplatí oprávněnému pohledávku jen v tom rozsahu, v jakém byla výkonem postižena; v exekuci nepostižené výši je pohledávka z práva na vypořádací podíl předmětem obchodněprávního vztahu mezi družstvem a jeho bývalým členem.“¹⁵¹ Z tohoto rozhodnutí je tak zřejmé, že se dříve, než nastane splatnost pohledávky dle stanov družstva, není možné úspěšně domáhat ev. poddlužnickou žalobou vyplacení pohledávky, když její splatnost se řídí pouze stanovami tohoto kterého družstva a není v moci soudu, resp. soudního exekutora, vyplacení ovlivnit.

K problematice postižení obchodního podílu povinného ve společnosti s ručením omezeným považují za podnětné zmínit usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 29. 4. 2003, sp. zn. 20 Co 162/2003, jehož právní věta upravuje v praxi problematiku postižení obchodního podílu povinného ve společnosti s ručením omezeným, kde je ovšem povinným jediným společníkem. Je pochopitelné, že praxe tendovala k pokusům postihovat takový podíl nikoli jako obchodní podíl, nýbrž jako podnik povinného, když se snažila dovozovat, že povinný je v podstatě vlastníkem podniku takové společnosti, když je v ní sám jediným společníkem. Takový postup by se mohl jevit pragmatičtější, nicméně je právně nesprávný, jelikož povinný jako jediný společník není vlastníkem podniku této společnosti, tím zůstává nadále právnická osoba jako osoba od povinného odlišná a není-li exekuce vedena i proti takové společnosti, je opět jedinou správnou variantou řešení této situace postižení obchodního podílu ve společnosti. Obtížím spojeným s takovým postihem se budu věnovat v další kapitole.

Obnovení účasti společníka poté, co jeho účast již dle § 148 odst. 2 obchodního zákoníku zanikla, se věnují usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2008, sp. zn. 29 Cdo 339/2008, a také usnesení téhož soudu ze dne 18. 8. 2011, sp. zn.

¹⁵⁰ srov. § 314 odst. 2 občanského soudního řádu

¹⁵¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 9. 2002, sp. zn. 20 Cdo 101/2002

29 Cdo 1413/2010. Do doby, než byla tato otázka nově upravena právními předpisy, které jsou součástí rekodifikace soukromého práva od 1. 1. 2014 srovnej současné znění § 206 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvu (o obchodních korporacích), řídilo se obnovení účasti společníka ve společnosti s ručením omezeným, případně i družstvu, výlučně ustanovením § 148 odst. 4 obchodního zákoníku, který neznal jinou možnost obnovení účasti společníka než pro případ, kdy došlo k pravomocnému zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí, resp. exekuce. Byl-li v řízení vydán exekuční příkaz k postižení obchodního podílu nebo členského podílu v družstvu, pak okamžikem právní moci usnesení o nařízení exekuce ve spojení s právní mocí předmětného exekučního příkazu účast povinného ve společnosti bez dalšího zanikla, a to i přesto, že mohlo následně, aniž by bylo třeba exekuci skutečně realizovat a vypořádací podíl vyplácet, dojít k vymožení pohledávky jiným způsobem nebo k dobrovolné úhradě povinným. Za této situace se tak povinný dostával do absurdní situace, kdy by musel dosáhnout zastavení exekuce, aby se jeho účast ve společnosti dle § 148 odst. 4 obchodního zákoníku obnovila, ačkoli exekuce již byla ukončena vymožením a pověření soudního exekutora k jejímu provedení zaniklo a návrh na zastavení podaný povinným by býval musel být exekučním soudem zamítnut. Nestačilo ani zrušení exekučního příkazu soudním exekutorem, když právní úprava a k ní vzniknuvší judikatura žádný jiný způsob obnovení účasti povinného neznala než pravomocné zastavení exekuce. Provedená rekodifikace se dotkla i tohoto ustanovení a s novou úpravou nelze než souhlasit, když lépe vystihuje potřebu praxe a dovoluje obnovit účast společníka i v případě zrušení vydaného exekučního příkazu soudním exekutorem.

7.2.3 SHRUTÍ VYBRANÉ JUDIKATURY

Obecně k judikatuře považuji za vhodné k lepšímu porozumění této problematice poznamenat, že neshledávám jako příliš šťastnou formulaci v řadě starších rozhodnutí, ať už soudů odvolacích či soudu dovolacího, že k zániku účasti povinného ve společnosti s ručením omezeným nebo družstvu dochází právní mocí usnesení o nařízení exekuce (dle právní úpravy do 31. 12. 2012, nyní tomu koresponduje okamžik vyznačení doložky provedení exekuce), když účinky usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí je nadán exekuční příkaz k provedení exekuce, tím kterým konkrétním způsobem, tudíž by až jeho právní mocí v kombinaci s právní mocí usnesení o nařízení exekuce nebo vyznačení doložky provedení exekuce do rejstříku nařízených exekucí mělo k zániku účasti povinného

ve společnosti nebo v družstvu docházet, jak bylo následně vtěleno přímo do právní úpravy v § 148 odst. 2 písm. d) obchodního zákoníku ve znění do 31. 12. 2012. Právní úprava do 31. 12. 2007 požadovala pro zánik účasti společníka ve společnosti, aby exekuční příkazy byly vydávány až po právní moci usnesení o nařízení exekuce a jen takový exekuční příkaz by měl být způsobilý přivodit zánik účasti povinného v družstvu nebo společnosti, jak je uvedeno např. v rozsudku Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 460/2005. Je zcela evidentní, že exekuční příkaz nabývá jako samostatné rozhodnutí právní moci nezávisle na usnesení o nařízení exekuce, resp. na vyznačení doložky provedení exekuce, nicméně exekuci lze dle vydaného a pravomocného exekučního příkazu provést až po právní moci právě buď usnesení o nařízení exekuce, nebo po vyznačení doložky provedení exekuce do rejstříku nařízených exekucí (srov. § 47 odst. 2 exekučního řádu ve znění do 31. 12. 2012 i od 1. 1. 2013). Judikatura poplatná právnímu stavu do 31. 12. 2007 tomuto názoru koresponduje, nicméně domnívám se, že došlo k upřesnění a změně právní úpravy zcela v souladu s ostatními právními předpisy tak, že pro realizaci exekučního příkazu musí být pravomocný jak onen exekuční příkaz, tak usnesení o nařízení exekuce, nebo vyznačena doložka provedení exekuce do rejstříku nařízených exekucí, jedno bez druhého nemůže zamýšlené účinky způsobit. K zániku účasti povinného ve společnosti nebo družstvu tak musí dojít za podmínky právní moci, jak exekučního příkazu, tak usnesení o nařízení exekuce, dochází jednoznačně právní mocí exekučního příkazu, i když nabývá právní moci zpravidla dříve, než dojde k nabytí právní moci usnesení o nařízení exekuce nebo k vyznačení doložky provedení exekuce, když proti exekučnímu příkazu není přípustný opravný prostředek a zpravidla je povinnému doručován již na počátku řízení, současně s usnesením o nařízení exekuce, nebo s vyrozuměním o zahájení exekuce. Jen však tyto dvě právní skutečnosti mohou ve svém souhrnu účinky předvídané občanským soudním řádem pro zánik účasti společníka ve společnosti nebo v družstvu způsobit a při studiu starší judikatury je třeba mít tento rozdíl v právní úpravě na paměti.

ZÁVĚR

Diplomová práce je věnována komplexnímu výkladu dvou způsobů provedení exekuce, resp. výkonu rozhodnutí, a to postižením obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným a postižením členských práv a povinností v bytovém družstvu, když oba způsoby řadíme pod provedení exekuce postižením jiných majetkových práv povinného. Oba způsoby provedení exekuce jsou v obecné rovině upraveny na témže místě zákonné úpravy, a to v § 320a o. s. ř., nicméně dále pak probíhají diametrálně odlišnými postupy, v poslední době značně dotčenými změnami právní úpravy, jak jsem se snažil popsat a vysvětlit v hlavní části této diplomové práci.

Začátek práce jsem věnoval obecnému výkladu dle zadání, a to výkladu jednotlivých pojmů, s nimiž je nadále v práci pracováno, krátkému historickému exkurzu i komparaci s právní úpravou v cizině, konkrétně pak v Německu, když toto porovnání shledávám pro případné další využití jako praktičtější. Ve stěžejní části práce byly rozvedeny postupy soudního exekutora v obou případech exekučního postihu, rovněž tak i následky pro společnost a družstvo před a po účinnosti novely exekučního řádu a občanského soudního řádu provedenou zák. č. 396/2012 Sb. Závěrem připojuji zhodnocení dostupné judikatury, praktických potíží při interpretaci a aplikaci těchto institutů v praxi i připomínky k současné právní úpravě dle stavu *de lege lata* a nakonec i náměty *de lege ferenda*, nad nimiž by bylo vhodné event. se do budoucna zamyslet, zda by pro potřeby praxe nebylo možné ještě tyto dva exekuční postihy jinak upravit, než bylo dosud provedenými novelizacemi provedeno.

Kritické zhodnocení právní úpravy *de lege lata*

Právní úprava exekučního práva a výkonu rozhodnutí prochází v posledních letech rychlým vývojem a neustálými změnami.

V době, kdy jsem toto téma diplomové práce zvolil, byla právě tato konkrétní část právní úpravy zásadně novelizována zákonem č. 396/2012 Sb., účinným od 1. 1. 2013 (dále jen jako „novela exekučního řádu a občanského soudního řádu“). Tato novelizace velmi výrazně zefektivnila postup soudního exekutora jak při postižení práv a povinností v bytovém družstvu, tak při postižení obchodního podílu, nicméně za jeden rok účinnosti novely se ukazuje, že ani tato novela nebyla samospásným řešením praktických potíží. Jako největší praktický problém této novelizace, byť zcela jistě potřebné, když dosavadní postupy byly proti povinným takřka bezzubé, považuji nemožnost soudního exekutora

vybrat si způsob, kterým exekuci postižením podílu v obchodní společnosti realizuje, když právní úprava jej od počátku nutí provést dvě kola dražby na své vlastní náklady i přesto, že není oprávněn cenu podílu v opakované dražbě snížit, i když by se mohl od počátku jevit prodej podílu jako příliš zdlouhavý. V situaci, kdy společnost není prázdnu schránkou, nýbrž standardně obchodně funguje, přebírá písemnosti doručované do datové schránky, se soudním exekutorem komunikuje, zdá se příliš těžkopádným postup při prodeji podílu, místo okamžitého postižení a vyplacení vypořádacího podílu při zániku účasti společníka ve společnosti. Úspěch prováděné dražby je navíc vázán na souhlas valné hromady, který by měl být dopředu před dražbou udělen dražiteli, čímž již dopředu některé dražiteli z dražby vylučuje, a dražba, byť je zamýšlena jako soutěž mezi jednotlivými dražiteli k získání co největšího výnosu za draženou věc, ať už jakoukoli, je tímto postupem degradována na pouhé udělení příklepu tomu dražiteli, kterého si společnost dopředu vybere sama. Zdá se pochopitelné, že společnost má právo ovlivňovat jako v ostatních jiných případech změn společnické struktury své vlastní personální obsazení, nicméně v tomto případě může souhlas valné hromady, resp. spíše její nesouhlas, zmařit celý proces, k němuž provedení exekuce tímto způsobem směřuje. Zdá se tedy do budoucna pro potřeby praxe žádoucí, aby byla zachována pravomoc soudního exekutora rozhodnout, zda přistoupí k prodeji obchodního podílu, nebo zda rozhodne o postižení tzv. krátkou cestou bez nutnosti vynakládat z vlastních prostředků nemalé náklady na vypracování znaleckého posudku, o jejichž návratnosti je možné do okamžiku udělení příklepu a zaplacení nejvyššího podání pouze pochybovat. Je třeba si na tomto místě znovu uvědomit, že soudní exekutor, byť je úřední osobou a orgánem moci soudní, na nějž stát přenesl část svých pravomocí při nuceném výkonu exekučních titulů, je zároveň, jak již několikrát konstatoval Ústavní soud ČR, i podnikatelem se všemi znaky, které pod tímto pojmem obchodní právo rozumí, provádí tak exekuční činnost na vlastní náklady. Jediným nesouhlasem valné hromady tak může soudní exekutor dotovat celý průběh řízení ze svého, což pro malé úřady při současné konkurenci na trhu není zanedbatelným argumentem, proč se tomuto způsobu exekuce spíše nevyhnout.

Odlišnost situace i právní úpravy je možné na první pohled zjistit u provedení exekuce postižením členských práv a povinností v bytovém družstvu, neboť právní úprava v tomto případě odkazuje na § 336 a násl. o. s. ř., tedy provedení výkonu rozhodnutí, resp. exekuce, prodejem nemovitosti, kde téměř jedinými bez obtíží prodejními nemovitými věcmi na trhu jsou v současné době právě byty. Dle poznatků zjištěných u nejrůznějších

soudních exekutorů a díky nahlédnutí na Portál dražeb provozovaný Exekutorskou komorou ČR, www.portaldrazeb.cz, i přes již léta trvající stagnaci a pokles cen na trhu s nemovitostmi, při prodeji bytu, tím spíše v Praze, se běžně dosahuje při dražbě ceny téměř tržní, což je pro všechny účastníky řízení i soudního exekutora zcela jistě efektivnější cesta než cesta původního postihu a vyplacení vypořádacího podílu.

Náměty de lege ferenda

Žádoucího vývoje exekučního postihu jak obchodního podílu povinného ve společnosti s ručením omezeným, tak družstevního podílu v bytovém družstvu jsem se již dotkl v předchozím výkladu. Současné praxi se zcela jistě nedá upřít větší efektivita při postihu obou těchto majetkových hodnot povinného, oba instituty jsou nastaveny poplatně modernímu exekučnímu právu a záleží pouze na soudních exekutorech, jak je budou využívat, a zda si konečně do praxe svoji cestu najdou, neboť i podle toho, jak malé množství judikатурních rozhodnutí v těchto věcech se mi podařilo dohledat, je zřejmé, že do současné doby byly tyto instituty při provádění exekucí instituty spíše okrajovými. Do budoucna, jak jsem již uvedl shora, bych doporučoval umožnit soudnímu exekutorovi, neboť je to pouze soudní exekutor, kdo určuje, jakým způsobem bude exekuce provedena s přihlédnutím k výši vymáhané pohledávky, k zákonem dané posloupnosti způsobů provedení exekuce i k nákladnosti jednotlivých způsobů, když náklady v konečném důsledku ponese povinný, vybrat si v rámci provedení exekuce postižením obchodního podílu, zda provede jeho prodej, nebo postih, když v některých případech může být postih pružnější a rychlejší i méně nákladný (v řízení nebude nutné vynaložit náklady na zpracování znaleckého posudku k ocenění obchodního podílu pro účely dražby) než prodej.

Rovněž v právní úpravě postrádám jakýkoli donucovací instrument soudního exekutora, kromě pořádkové pokuty, vůči společnosti nebo družstvu, které se soudním exekutorem v řízení nespolupracuje. Oprávněnému zůstává zachována možnost v případě, že společnost nevyplatí hodnotu podílu, domáhat se jejího vyplacení poddlužnickou žalobou dle § 315 občanského soudního řádu, nicméně tato žaloba je svou povahou žalobou na plnění a je otázkou, v jaké výši má být plnění žalováno, pokud soudní exekutor hodnotu podílu od společnosti nemá jak zjistit. Jediným institutem, který přichází v úvahu, je tedy uložení pořádkové pokuty dle § 53 občanského soudního řádu, avšak v případě, že i po uložení pořádkové pokuty zůstane společnost nečinná, není v pravomoci soudního

exekutora společnost ke spolupráci v řízení donutit, když intenzita tohoto jednání zřejmě nenaplnuje skutkovou podstatu trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle § 337 trestního zákoníku. I z hlediska zásady subsidiarity trestní represe by měl být vytvořen ponejprv účinný mechanismus v občanskoprávním řízení a ev. po jeho selhání by měly nastoupit prostředky práva trestního. Je tedy otázkou, zda by nebylo do budoucna žádoucí, aby existoval instrument postihu, resp. donucovací mechanismus, vůči členům statutárního orgánu jako fyzickým osobám, když právnická osoba je stále postihována jako osoba fiktivní a postih se tak jednotlivých členů, odpovědných za chod společnosti, nemusí vůbec dotýkat. Navrhuji tedy, aby bylo možné sankcionovat pořádkovou pokutou v případě, že společnost zůstane nadále v řízení nečinnou a svou nečinností znemožňuje exekuci provést, i pokud je jí uložena pořádková pokuta dle § 53 občanského soudního řádu, aby bylo dále, jako další stupeň, umožněno postihovat rovněž jednotlivé členy statutárního orgánu tak, aby exekuce mohla splnit svůj účel, tj. vymoci pohledávku oprávněného.

U exekučního postihu členského podílu v bytovém družstvu se sotva dá nahradit mravenčí práce jednotlivých soudních exekutorů při dohledávání této části majetkové podstaty povinného, což shledávám stále jako největší problém při provedení exekuce tímto způsobem, návrhem na zavedení centrální evidence, když zřejmě taková evidence by nebyla v zájmu jakéhokoli jiného subjektu než soudního exekutora a její zřízení by bylo věcí neúměrně nákladnou.

RESUMÉ

The following diploma thesis is called „The execution of the share in assets of a limited liability company and share of cooperative and its consequences“. I have chosen this theme because execution and execution procedure is a dynamically developing part of the civil law.

In my diploma thesis I deal mainly with execution in general, with legislation in force and comparison with legislation before 1.1.2013. The aim of the thesis is also to acquaint the reader with execution order against the business share of a company and cooperative member.

The thesis is divided into eight chapters. The first one is a preface and the last a conclusion. The third chapter deals with the historical development of execution on Czech territory and with comparison of Czech and German legislation. In the fourth chapter I describe main concepts of execution, legal principles of procedural law and legislation relating to execution. The fifth chapter is introduction to the issue of limited liability company and cooperative considering to new legislation of business law. The sixth and seventh chapter deals with execution of the share in assets of a limited liability company and share of cooperative and its consequences. The eighth chapter reviews the current legislation, compare the current legislation with previous legislation and suggest some thoughts de lege ferenda.

In my diploma thesis I have tried to blend both the theoretical basis of the legislation and practical view of a judicial officer in the application of these institutes in individual enforcement proceedings.

SEZNAM LITERATURY A ZDROJŮ

Odborná literatura česká

Boguszak, Jiří, Čapek, Jiří, Gerloch, Aleš: *Teorie práva*. Vydání 2., přeprac. Praha: Aspi Publishing, 2004, s. 348, ISBN 80-7357-030-0

Drápal, Ljubomír, Bureš, Jaroslav, a kolektiv: *Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 3392, ISBN 978-80-7400-107-9

Drápal, Ljubomír, Bureš, Jaroslav a kolektiv: *Občanský soudní řád. Komentář. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3392, ISBN 978-80-7400-107-9

Grossová, Marie, Emilie: *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi: 5. aktualizované a doplněné vydání k 1. 1. 2007*. Praha: Linde Praha a.s., 2007, s. 603, ISBN 978-80-7201-621-1

Kasíková, Martina, a kol.: *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání*, Praha: C. H. Beck, 2010, s. 644, ISBN 978-80-7400-179-6

Kasíková, Martina, a kol.: *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 3. vydání*, Praha: C. H. Beck, 2013, s. 960, ISBN 978-80-7400-476-6

Schelle, Karel, Schelle, Karel, jr., Schelleová, Ilona: *Zwangsvollstreckungsrecht in der Tschechischen Republik*. 1. vydání, GRIN Verlag, 2011, s. 236, ISBN 978-36-4079-721-9

Tripes, Antonín, *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání, Praha: C.H. Beck, 2006, s. 836, ISBN 80-7179-789-9

Winterová, Anna, a kol.: *Civilní právo procesní*. 4. aktualizované vydání, Praha: Linde Praha, 2006, s. 729, ISBN 80-7201-595-8

Odborné zdroje:

Právní předpisy české

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 120/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené soudním exekutorem, ve znění pozdějších předpisů

Právní předpisy zahraniční

Zivilprozessordnung - Zivilprozessordnung in der Fassung der Bekanntmachung vom 5. Dezember 2005 (BGBl. I S. 3202; 2006 I S. 431; 2007 I S. 1781), die durch Artikel 1 des Gesetzes vom 10. Oktober 2013 (BGBl. I S. 3786) geändert worden ist (německý civilní soudní řád ve znění vyhlášky z 5.12.2005, která byla změněna článkem 1 zákona ze dne 10.10.2013)

Gerichtsverfassungsgesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 9. Mai 1975 (BGBl. I S. 1077), das durch Artikel 5 Absatz 1 des Gesetzes vom 10. Oktober 2013 (BGBl. I S. 3799) geändert worden ist

Gerichtsvollzieherkostengesetz vom 19. April 2001 (BGBl. I S. 623), das durch Artikel 6 des Gesetzes vom 23. Juli 2013 (BGBl. I S. 2586) geändert worden ist

Internetové zdroje

Rathouský, Jan: *Postižení obchodního podílu povinného ve světle novely*, Komorní listy. 2013, č. 1., s. 43 – 48, ISSN 1805-1081

[http://de.wikipedia.org/wiki/Gerichtsvollzieher_\(Deutschland\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Gerichtsvollzieher_(Deutschland))

www.ekcr.cz

www.dgvb.de

<http://www.recht24.de/a/aufgaben-des-gerichtsvollziehers>

http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=%C3%9Astava_%C4%8Ceskoslovensk%C3%A9_republiky&oldid=10994019>

<http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Vykonatelnost&oldid=7451429>

<http://zpravy.e15.cz/pravo-a-byznys/na-obranu-exekutoru-777636>

